

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Fiókkiadóhivatal: Múzeum-körút 18.

Főszerkesztő: **ÉSZI JÓZSEF.**

Felolós szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**

Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.

Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A BUDAPESTI NAPLÓ

Budapesten és vidéken egyaránt
egyes számonként **2 krajcár**

Az előfizetési díj az eddigiekre fele:

7 frt helyett 7 korona félévre
3 frt 50 helyett 3 kor. 50 fill. negyed évre
1 frt 20 helyett 1 kor. 20 fill. egy óra

Kallódó garanciák.

Budapest, február 4.

(v.) Ha Prometheusnak leoldották volna láncait, hogy elmenekülhessen a máját faló keselyű elől, akkor érezhette volna úgy magát, mint ezelőtt négy esztendővel az egész magyar nemzet ama törvény létrejöttékor, amely biztosított neki egy időpontot, amidőn, ha erős akarattal maga is úgy fogja akarni, kiragadhatja magát a vámközösség bilincseiből. Ez a bilincsoldó törvény, amely a felszabadulás biztató ígéjét olyformán hirdette, hogy egyszersmind biztosította testtévalását is, legujabban a lemorzsolódás, az apránként való elkallódás szomorú sorsára jutott. Egyik pillérjét már kitérték alóla. S most veszedelmében forog a másik is, a fontosabbik, amelyen a gazdaságpolitikai felszabadulás művének talán nem egész sulya, de bizonyára egész egyensúlya nyugszik.

A külföldi államokkal kötendő vámszerződésekről van szó. Eddig hübelebalázs módjára tárgyalták, alkudták meg és kötöttek eme szerződéseket. Amilyen időpontra tetszett, olyanra tették a lejárataikat. Soha senkinek nem volt gondja arra, hogy az idegen államokkal létrejött szerződések lejárata a köztünk és Ausztria közt kötött vámszövetséggel essék

össze. Sőt e lejáratí terminusok utólagos végigtekintése mintha egyenesen azt a benyomást tenné, hogy célzatosan tették őket különböző időpontokra. A célzat vajmi könnyen található el; s még könnyebben az érdekek, amelyet ez a célzat szolgált. Ha egyszerre jár le az osztrákokkal kötött vámszövetség és a külföldi államokkal létrejött szerződési rendszer, akkor Magyarország egy csapásra felszabadul a gazdaságpolitikai leköötöttségéből és szabadságra tesz szert az egész vonalon. Akkor, ha úgy tetszik neki, megújítja Ausztriával a vámközösséget s mint közös vámterület új szerződésre lép a külföldi államokkal. Am, ha élni akar törvénybiztosította jogával s a gazdaságpolitikai függetlenségre akar áttérni, nem mondhatja sem Ausztria, sem a külföld, hogy e jogunkat nem gyakorolhatjuk, mivelhogy az idegen államokkal szemben bizonyos ideig még mint közös vámterület vagyunk obígóban. Osztrák érdekek tehát az, amelyek kedvéért Magyarország 1899-ig a lejáratí határidő egységesítéséről s e révén az önálló gazdaságpolitikai berendezkedés gyakorlati lehetőségéről lemondott. Osztrák érdekek voltak az, amelyek létrehozta és a komoly gazdasági kérdésekben nálunk hagyományossá vált indolencia révén mindenkor érvényesíthette is Magyarország leköötöttségének állandósítását. Ha leoldódott a bilincs arról a felkészüléssel, amelyre Ausztriához voltunk fűzve, rajta maradt a békó mindig a másik felkézen, amely a szerződések révén a vámkülföldhöz fűzte hazánkat. S viszont ha felszabadultunk a külföld irányában a leköötöttségéből, akkor sem mozdhattunk szabadon, mert még hozzáláncolt minket a vámközösséghez a még le nem járt magyar-osztrák vámszövetség. Az eredmény az volt, hogy Ausztria mindenképpen megsarcolhatta Magyarországot. Az állandó leköötöttség állapotában mi nem védekezhetünk szeretett szövetségeseink kapzsisága ellen.

Ha lejárt a vámközösség, még csak fenyegetőznünk sem lehetett a külön vámterülettel, mert Ausztria részéről minden kardcsörtetésünket elnémitolta volna az a mellünknek szegzett kérdés, hogy mi lesz hát a vámközösség alapjára épített külföldi szerződésekkel? Ha pedig emezek jártak le s új tárgyalásokkal kellett új szerződésekről gondoskodni, akkor viszont rabjai voltunk a régi közös autonóm vámtarifának s az ebben érvényesülő vámpolitikának, amely abban csucsosodott ki, hogy a magyar mezőgazdaság rovására szerzett feltétlen védelmet az osztrák iparnak. Ez volt 1867 óta a mi állandó leköötöttségünk eredménye. Ennek az eredménynek az eredménye pedig az lett, hogy Magyarország elszegényedett Ausztria javára és hogy a mi eladósodásunkkal lépést tartott az osztrák tőkének hazánkban való térfoglalása.

Ama bilincsoldó törvény — az 1899: XXX. t.-c. — végét vetette ennek a kárhuzatos és szegényes állapotnak. Ez a törvény fenntartotta a vámközösségi állapotot 1907-ig; de egyben kimondta, hogy külföldi államokkal szintén csak 1907-ig szóló vám-szerződéseket köthet a monarchia és hogy az ezekre vonatkozó tárgyalások meg sem indíthatók mindaddig, amíg létre nem jött Magyarország és Ausztria közt egy új közös autonóm vámtarifa, amely a magyar mezőgazdaság érdekeit az osztrák ipar érdekeivel egyenlő oltalomban fogja részesíteni. Két garanciát kapott a nemzet e törvényben. Az egyik az, hogy 1907-ig sem maradhatnak kellő vámvédelem nélkül hazánk mezőgazdasági érdekei. A másik pedig az, hogy ezentul biztosítva marad Magyarország részére gazdaságpolitikai téren a teljes akció-szabadság, mert egyazon időben fog megszűnni leköötöttségünk egy Ausztriával, valamint a vámkülfölddel szemben. Hatalmas páncélhajó volt ez a törvény, amelyen bátran indultunk neki a jövődők viharzó tengerének; mert hiszen

TÁRCA

Tolvajbecsület.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Józsa Antal.**

Mindenki emlékszik rá, aki már élt abban az időben, hogy nem ilyen tél volt az, mint a mostani. Majdcsakhogy az isztorbőjig nem ért a hó. Az ember biába gyömészölte be fűrészparral, posztószéllal az ablaknyílásokat, a szél csak besivított rajtuk. A jószágoknak még Szent-György-nap felé se terült legelője, odabent tengődött kukoricaszáron az istállókban, annak is még az izékjít is fölharapdálta. Csak a rókáknak volt jó dolguk, mert annyi megfagyott varanyu sohase potyogott a fák alá, mint akkor. A kutyák mind a kázalok tövében: azoktól rejtőzködtek; ugyan az egész tanját ellophatták volna, ha lelős áhit nem vigvázt helyettük.

— Vigváztunk mink eleget, mégis odalett a négy oldal szalonnánk mindenestül... mondja Kiskaszab Gerzson, a főszógi.

— A padlásról?

— Dehogy! A kamrából. Még a teknőben állt, a sóban. Azonmód teknőstül együtt elvitték. Sohase felejtöm el, — akkor voltunk éppen első-éves házások — még egy jó bikkianyeli vasvillámot is hozzáloptam a kutyahitü pokolravalója. Ma is mögismerném.

— A lopót?

— Hiszen bár azt! A vasvillát mög a teknőt.

— Pedig ez már jó régöcskén lehetett, ugy-e?

— Biz annak ide-oda van már valami negyven esztendeje, ha nem több. Még akkor nem került föl a Ráday. Zsandárok kezibe adtam, de azok se tudák vele semmire se menni.

— Pedig a némót világba nem ilyen zsandár volt a zsandár, mint a mai!...

— Biz az mögkinozta, akire a gyanúság ráesett. Tudom: egy Király nevezetű volt köztük a legközytelőbb, pedig magyar volt és nem némót. Idevaló volt a Kiskunságba ő is. Rőttenő kemény embőr volt.

— Ezt én tudom jobban, mint kigyelmed. Most is sajnálnak az ujjamhőgyei... Mikor rá-tette a láncot, oszt szorította-szorította, hogy mind a tíz köröm alul k-pattant a vér... Ez rajta is szárad a kigyelmed lelkén, gazduram!

Ezt egy fázós, kopottas kis emberke mondogatta oda Kiskaszab Gerzsonnak. Keshedt bőrködmén van rajta meg pantallónadrág a eszinaszárba huzva. A fején egész a szemöldökéig lerántva, hosszú hegyes tatársüveg meredezik az égnek. Apró egészemei ez alul villognak kifelé. Szurtos kis alak. A eszímán most is ott fakul a kéthetes sár. Názázó Jég Jókának hívják.

— Már Jóska, ami igaz: igaz. Akkoriban terád véleködtünk.

— Még az édosapámra.

— Nohát arra lehetett is! Nagy gazembőr volt, az Isten nyugtassa.

— Lássá kigyelmed, már azóta én is mög-szürkületem.

— Jól mög! Hanyadik iksöt taposod?

— Az ötödiket. Hatvan felé hetvenködök. De azt az egygyet én se felejtöm...

Ilyesmiképpen folydogál a beszéd a templom előtt a ködmenes, subás tömegben, mialatt odabenn zöngendezik a kórus a jószágos jó Isten dicsőségére. Bizony gyöngön zöngendezik. Mert ma már

nem igen tőri magát a nép a templomi áhitat lelki tápláléka után. Inkább kint várja a végét az orgonaszó elmulásának. Beszéljen a pap, amit akar. Keveset ad már a paraszt erre manapság. Tudja Isten, nem kell neki se ég, se mennyország. Csak a föld, a föld!... Az kellene — ha volna. Erre éhes, mint a farkas az akolba zárt juhokra.

Hogy a templom-ajtékön kiesozog az a kevésszámú gyülekezet, amelyik odabent épült a prédikáción, kiválik belője Kázmér Péter uram a három fiával. Szép szál ember mindanegy, tiszta rajtuk a posztógunya és fényes a eszímájuk. Büszke komolysággal löpegetnek az ácsingálók felé.

Kiskaszab Gerzson rájuk pislant és azt mondja:

— De csak istenös embörök is löttök ezek egy idő óta!

— A pap embörei. Ők akarják fölfogni az eklézsia földjeit árendába.

— Van ezöknek maguknak is. Disznógazdag embörök, de hogy miből, miből?!

— Ezt te tudhatnád legjobban, Jóska. Egy tyukalja vagytok, vagy mi...

— Nem ösmér ü el éngöm atyafijának. Szégyöll. Nöde majd csak lösz valahogy...

Az összeverödött tömeg ezenközben odatódul a városház kapuja elé, ahol ősi szokás szerint, a főjegyző ur asztalra állva hirdeti ki egy nagy könyvből az elmúlt hét nevezetességeit. Áffelő eleven újság ez, emberi nyelven beszélő hirdetőoszlop. Megjelenik hetenként egyszer a városház kapuja előtt. A nevezetességek persze abban állanak, hogy kinek van földje eladó, háza dobra-kerülő, szőlleje kínálóban, s több efféle. Más nevezetesség nem valami nagyon érdekli a paraszt-emberféléit. Legfőlebb csak tetteti magát, hogy

szabadon választhatunk két biztos rév között: vagy csinálunk magunknak a közös vámterületen valahára olyan kiegyezést, amely véget vet Ausztria által való örökös kifosztásunknak, vagy pedig, ha az osztrák kapzsiság ilyen méltányos kiegyezésre nem szorítható, hát akkor arra használjuk fel a szabad kezét, hogy felállítsuk vámsorompóinkat és mint külön gazdaságpolitikai alany szerződünk a külfölddel. Sajna, ez a hatalmas páncélhajó már az elmúlt nyáron léket kapott. Mikor Héderváry a kormányra lépett, programjába felvette az Olaszországgal való szerződéses tárgyalások megindítását, noha az új autonóm vámtarifa még akkor nem volt — s még mai napig sincs — törvénybe iktatva. Héderváry megbukott, de programjának ez a pontja túlélte őt. Az obstrukció elhúzódott nyártól ősziig, ősztől a tél elejéig, a tél elejétől december haváig, az ó év utolsó napján pedig lejárt az olasz szerződés, melyet ilyen vagy amolyan alakban feltétlenül meg kellett vagy hosszabbítani vagy újítani. A jelenlegi kormánynak meg kell hagyni, hogy húzódott a törvényszegéstől, ameddig tehetette. December derekán voltak már, amikor az olasz kabinettel megindultak a tárgyalások. Tiszák tehát vártak igazán az utolsó pillanatig: hátha megjö a joblik esze az obstrukciónak s leszerel, hogy hamarosan keresztülmelessen az a rövidke javaslat, amely biztosította volna a bilincselő törvénynek, egyetlen sürgős kivétel híján, teljes épében megadását. De az obstrukció nem tágitott s a kormány, alkotmányos felelősségének terhe mellett s az utólagos helytállás kimondásával, belement a törvényszegésbe, nehogy vámbáboruba keveredjünk a velünk szövetséges Olaszországgal.

Ez volt az első lék. De ez az első, fájdalom, nem maradt az egyetlen. *Ce n'est que le premier pas, qui coûte.* Ha már benne vagyunk a garanciális törvény megszegésénél, üsse kő, hadd kövess az első törvényszegést nyomon a második. Így gondolkodott a kormány is, az ellenzék is, mikor Németország megjelent a portánkon s bekocogtatott, hogy most már tovább várni a szerződéses tárgyalások megkezdésével lehetetlen. Amint-hogy lehetetlen is. Még jószerecsé, hogy Németország tavaly fel nem mondta a régi szerződést, aminek révén emez a folyó évi végéig hallgatagon prolongálódott. Ámde az orosz birodalommal immár idestova egy év óta viaskodik Németország az új vám-

szerződés miatt és eddigelé mégsem tudott semmire sem menni, mert tarifája bődületen szigorú és tulmagos minimális agrárvámjából engedni nem akar. Berlinben hát úgy gondolták, hogy a mi monárkiánkkal sem fog könnyebben menni a dolog, mint Oroszországgal, jó lesz tehát idejekorán kezdeni az alkudozásokat, nehogy kijöjünk az időből s mához egy esztendőre vámbáboru ne legyen a szövetséges két nagyhatalom között. Mit felelhet a berlini meghívásra a magyar kormány? Azt csak nem izenheti Vilmos császárnak, hogy tíz ember obstrukciója miatt tartózkodni fog az alkudozások kezdésétől még egy vámbáboru kockázata árán is, amely természetesen nagyon megrendíthető, talán alá is áshatná a szövetségi viszonyt. A magyar kormány tehát bele fog menni a második törvényszegésbe is. És az obstrukcióknak ez ellen sem lehet majd panaszuk, hiszen rajtuk mulik, ha a tárgyalások törvényes alapja nem jöhet létre.

Igy kallódik el darabonként a bilincselő törvény. Koeberék a markukba röhögnek, hogy amit Széll Kálmán ama törvényben fölül kicsikart, azt most az obstrukció szében leszedegeti Magyarországról. Így aztán meghiusulhat szépen az egész *szabadkéz*, amelynek törvénybeiktató igéjét ezeltől öt esztendővel olyan ujjongva fogadtuk. Ami ellen pedig szavunkat most felemeljük, az ma még talán pu zta rémlátás, de holnap esetleg keserű valósággá válhat. Nagyon félünk, hogy a törvényszegés lejtőjén a Tisza-kabinet lejjebb fog siklani, semmint a parancsoló kényszer menthetővé tenné. Még érintetlen a bilincselő törvénynek ama másik, legnagyobb garanciája, amely szerint az új vámszerződések 1907-en túlmenő időre nem köthetők. Ezt a biztosítékot nem szabad elveszitenünk. Legyen a kormánynak gondja rája, hogy ebből az egyből egyetlen betű se menjen veszendőbe. Ha törvénytelen alapon tárgyalni kell Németországgal, ám legyen. De szorítkozzék a törvényszegés az elkerülhetetlen minimumra. A lejáratí határidők szétszakítása gyalázatos hazaárulás volna, amelynek lehetősége ellen is már jóleleve a leglángolóbb szavakkal tiltakozunk. Nincs magyar parlament, amely elé büntetlenül léphetne a magyar kormány olyan szerződéssel, amely kiüti a nemzet kezéből a gazdaságpolitikai akciószabadságnak nagynehezen kiküzdött, alig felbecsülhető értékű zálogát.

érdekl, nehogy azt higyjék, hogy elmaradt a világtól. A föld, a föld, főképpen a magáé, de a — másé is! Hátha még ez is az övé lehetne.

A jegyző ur ékes, messzeesengő hangon adja tudtára a tisztelt polgároknak, hogy Kázmér Péternek a karapáli határban nyolevan hold szőlő alá való homokja van egy tagban. Fölparcellázva 5 holdas rátákban eladó.

— Hát már ez is ide került?
— Dehogy! Nyer rajta. Kuepekkodik ez mindönnel, még tán a mennybéli jussával is. Nagy zsvány, nagy földrabló.

Nádazó Jég Jóska összebbrántja magán a ködment.

— Ebből tán nekem is dukálna valami... Mikor a néptömeg elszeledezik a publikáció-ról, Jég Jóska odasompolyog a Kázmérok közé. Ezek éppen nagy kísérettel, mint valami fejedelmi személyiségek, vonulnak be a Rák-ven-dégő kapuboltozata alatt. Velük van Kiskaszab Gerzson is.

— Ennek möggyük az áldomását, — mondogatják.

Letelepednek szorongva a nagy asztalok mellé. Sört isznak nagy üvegkupákbul, amiket összekocogtatnak. Egyszer egybénen ez így szokás már a parasztfélnél is. És ez nagyon jól van így, másképp hogyan tudna tudni a regálebérlő a romlott, alja árpalén. Aztán zajos lármával tárgyalják a parcellázó-eseményt.

— Ne úgy lögyön az, sógor — mondja az egyik — mit parcellázatsz vele? Add el az egészet úgy, ahogy van, egy tagban. En is mellé állok.

— Nem lehet. A szegénységön akarok evvel a tettmmel segíteni. Hadd jussanak helyhöz azok is.

— Dehogy! Róka a te lelköd, Péter. Így,

apró rátákba többet kapsz érte. Mondjuk ki az igazat.

Megszóltalt Nádazó Jég Jóska is az asztal-végrül.

— Nekem mennyit szántál belüle, Péter?
— Neköd semennyit.
— Fizetők érte.
— Nincs az a pénz!
— Miér, Péter, miér?
— Csak. Mőgesaltál.
— Esküdni köllött volna rá, hát nem mer-tem mégse, no. Hogy esküdjek mög arra, amit nem láttam?
— Nohát nem láttad a homokot se.
— Ez az utolsó szavad, Péterünk?
— Ez. Ilyen embőrral nem kötünk, nem olnduk többet.
— Azér a kis hibáér?
— De neköm egy ezresőmbe került; mégse jutottam hozzá ahhoz a esücsök darabka földhöz, mer az a ringyó letagadta. Te köhettél volna rá a szőmtanu, hogy kifizettem az arát...
— Lőhetni lőhettem volna, de nem akartam. Mer nem vitt rá a lélok...
— Van is már lélok tebened!
— Ugyan ne erődjén szóba, edősapám uram, az ilyen kőtyonfity embőrral. Hunent embőr ez. Kend mög, jobb lesz, ha tágul innét, vén top-rongyos.

Ezt a Kázmér Péter egyik legényfia mondta. Jég Jóska nagyon belepirult ebbe. Tudta, hogy rongyos, de nem szerette, ha mások észrevették a szegénységét, meg hogy a szemébe is vágják. Restelte, hogy lenézik. Hát zibált benne az indulat, de azért csak lenyelte és a fogai közül sercegetté oda a szavakat a Kázmérok felé:

— Bizony énneköm nem tellik selyőm-posztóra a másébul. Mert ami hummitok csak

van, azt mind úgy herácsolta össze az apátok hamissággal. Neki tudni köll, hogy én mi mindönt tudok.

— Mit tudsz, te, te redves? Ha tudsz, mond ki.

— Nem lőhet. Van bennem böcsület. Csak azt az egyet mondhatom, hogy sokszor letőttem a hitet végőtöt...
— Hamisan?
— Hát csak — úgy. Embőrségből. Barátság-bul. De ezt az utolsót már nem birtam, mert saj-náltam azt a szőgény özveggyasszonyt.
— Be is köll ám az ilyesmi beszédőket bizonyítani. Jóska, másképp mögüthető a lábodat.
— Az volna a legkönynyebb.
— Hát ki vele!
— Köt a böcsület. Földoldd a nyelvemet?
— Nincs mit földolanom. Rajta!
— A többi esőndes kőrővendésszel hallgatta a szővítát. Még oda is integettek Jég Jósának, hogy csak bátran. Az nem is hagyta magát.
— No ha te nem szőgölöd, Péter, hát én mit rőtstelljek rajta? Egyet elmondok a régi világbul. Mikor még egyik voltunk, tudod! Az előbb volt szó róla éppen. Hát tudja-e kigyelmed, Kiskaszab Gerzson uram, hogy ki ásta ki a kaura falát — akkor?
— Rőgön volt az már. Elmúlt. Nem vagyok rá kíváncsi. De ha éppen tudsz valamit róla, hadd halljuk.
— Hát: — én...
— Ezt úgy is gondoltam.
— Mőg ez a böcsületös embőr itt ni, ez a nagy gazda!...
Kázmér Péter csak a szájaszélit szoritotta összebbr egy kicsit. Aztán nyugodtan szőlt.
— Mondani mindönt lőhet. A te szavad, Jósának, már olyan, mint a régi kétgarasos.

BELFÖLD

A miniszterelnök Budapestén. Mint Bécsből telefonozzák, gróf Tisza István miniszterelnök a jövő szerdán egy napra megszakítja bécsi tartózkodását. A miniszterelnök és neje ugyanis estélyt adnak a miniszterelnöki palotában. Már esőtörtőkön ismét Bécsben lesz gróf Tisza, hogy tovább is részt vegyen a delegáció tárgyalásaiban.

A kabinetiroda német átirata. A lapoknak arra a hírére vonatkozólag, hogy a király kabinetirodája német nyelvű átiratot intézett Csanád vármegye törvényhatóságához s hogy a vármegye közgyűlése Návay Lajos alispán indítványára visszautasította az átiratot, az alispán helyreigazítást tess közze, amely szerint a német átirat nem a vármegye közönségéhez, hanem az alsópánhoz érkezett, aki azt el is intézte, még pedig soron kívül, minthogy kegydíjról volt szó. A vármegye közönsége azonban az alispán indítványára elhatározta, hogy a sérelem ellen felír a képviselőházhoz és felirának támogatására az összes törvényhatóságok felkéri.

Választási mozgalmak. A kölesdi függetlenségi választók Illgen Antal győnkli ág. ev. lelkeszt jelölték, akinek támogatását a függetlenségi párt elnöksége megígérte. Tolnavármegye központi választmánya ma tartott ülésében a kölesdi képviselőválasztás nap-ján február hó 15-ét tűzte ki. Választási elnök Jcsenzky Andor lesz, helyettes elnök pedig Lindé Gyula. — A bodajki kerületben a függetlenségi párt egyhangulag Szeless Ödönt jelölte képviselőnek. — A nagy-laki kerületben vasárnap tartják meg a jelöltő-gyűlést. A függetlenségi választók Múlek La os aradi ügyvéd, a kerületnek már kétszer megválasztott képviselő mellett fogalnak állást. — A csikszerepai kerületben a szabadelvűpárt jelöltje Egyedi Arthur; a függetlenségi vasárnap tartják meg a jelöltő-gyűlést, amelyen az országgyűlési függetlenségi Kossuth-párt képviselőtében Gall Sándor képviselő vesz részt. A szabadelvűpárt nagy része, amely helyi jelöltet óhajtott, kedveléssel fogadja Egyedi jelöltségét.

Horvát országgyűlés. Zágrábból táviratozzák: Az országgyűlés folytatta a költségvetés tárgyalását. A költségvetési általános vita során Koraszewics képviselő szőlt a javasat mellett. Örömmel üdvözl az a körülményt, hogy az ellenzék egyik szárnya közeledik a kiegyezéshez és kiemeli, hogy a kiegyezés nem-csak jogokat ad, hanem kötelezéseket is ruház ránk különösen azt a kötelezettséget, hogy Magyarország önzetlen szövetségesei legyünk és ifjuságunkat a Magyarországgal való szövetség szellemében neveljük. Vázojja az ellenzék papság magatartását, mely még az üdvözölt is vitába vonja, kifogásolja a magas papság passzív magatartását, mely az államtól hercegi jövedelmet élvez, azt azonban nem támogatja. Szőbat (nemzetipárti) is a javaslat mellett szőlt. Mint szerb

elotagja a költségvetést, mert abban gondoskodás történik az ország szerb lakosságának szükségleteiről. A jövő ülés holnap.

A helyzet.

Budapest, február 4

Az optimizmus, melyely a politikai helyzetet néhány nappal ezelőtt megítéltük, kezd egy kissé ingadozni. A néppárt ugyan se hivatalosan, se félhivatalosan nem siet visszautasítani azt a hírt, hogy leszerelt s az obstrukciónak több szónokot nem szállít, de másrészt komor jelek látszanak arra mutatni, hogy a helyzet színezésében legfőbb szerepe a fantáziának volt s igazában a bonyodalmas szituáció nem változott és nem enyhült.

Mikor a néppárt leszerelésének első híre érkezett, az egész gondolkodó közvéleménnyel együtt mi is azt tartottuk, hogy ez a leszerelés szerves összefüggésben van az udvari hangulat megváltozásával. Mindenestre nagyon valószínűnek látszott, hogy a legfelsőbb körökben ez a hangulatváltozás megtörtént. Az udvar megnyugodhatott abban a helyzetben, hogy a magyar törvényhozás nem ad ujoncokat, de a katonák visszatartásával s a póttartalékosok behívásával ideig-óráig mégis csak kifoltozható a hadseregben bedlított folytonossági hiány; attól se ószült meg azoknak a köröknek a haja, hogy kiegyezés még mindig nincsen, autonóm vámtarifa máig se került, mert hát ezt a bajt is el lehet tűrni, mikor Ausztriában ott van a tizennegyedik paragrafus, Magyarországban pedig az ex-lex felelősségére való készség. De már azt az udvar nem nézheti egykedvűen, hogy a külföldi államokkal szerződést kötni képesek nem vagyunk, holott az idő eljár s hovatovább a baj már foltozható-toldozható nem lesz. Jogosult volt tehát a föltevés, hogy a legfelsőbb körök hangulata megváltozott s ennek következtése volt Ferenc Ferdinánd trónörökösnek az ultramontánokkal való szakítása, a Luogernak adott friska, hogy a tengerentuli hus behozatalát olyan gyorsan eltiltották stb. Jogosult volt az a föltevés is, hogy a néppárt a maga szimatjával s talán kézzelfoghatóbb okokon is nyomban levonta a hangulatváltozás konzekvenciáit is. Még csak valami erős fantázia se kellett hozzá, hogy a jelenségek torlódszából a helyzet kedvező fordulatára lehessen következtetni.

De azóta újabb jelenségek mutatkoznak. Ferenc Ferdinánd trónörökös egyrészt, az ultramontánok másrészt hangsúlyosan tiltakoztak az állítólagos szakítás híre ellen. Az a viszony változatlan s a trónörökös az ultramontánokkal nem

szakított. Ez a jelenség is súlyos, de ezt még lehetne úgy is magyarázni, hogy nem minden félhivatalos cáfolat — cáfolat. Az is lehetséges, hogy a cáfolatra azért volt szükség, mert a hír kiptatásának ideje nem kvadrált az érdekelteknek. De a régi hangulat változatlanúságát más jelek is hirdetik. Ott van az a beszéd, melyet herceg Liechtenstein mondott tegnap a floridsdorfi keresztény-szocialisták gyülekezetében. Ez a beszéd, mely leplezetlen világossággal állítja a mai helyzetet a negyvenéves idők szituációja mellé s a karra hivatkozik, mint amely akkor is elvágta a megoldhatatlannak látszó gordiusi csomót s ma is el fogja vágni: semmiképpen sem vall arra, hogy a katonai körök hangulata megváltozott volna. Nem valami szerencsés gondolat az sem, hogy Pitreihról nem azt hirdetik előre, hogy mit fog mondani, hanem azt, hogy hogyan fog beszélni. Csak *kalomai* szempontból akar nyilatkozni s beszédét *nyomatásból* fogja olvasni. Ezt arra magyarázzák, hogy a közös hadügyminiszter nem fog kimerítő tájékoztatással szolgálni és megnyugtatta ugyan, ha lehet, a magyar delegációt, de száz ajtó hogy nyitva, hogy az osztrákok előtt *mdst* is mondasson. A kitanított hadügyminiszter nyilatkozik a magyaroknak, az őszinte miniszter az osztrákoknak. Hát ez se nagyon biztató. S ott van végül a mai hír, hogy Koerber ur február végére *összehívja a Reichsrathot*. A bécsi hír szerint azért, hogy elintéztesse az 1904. évi ujoncemegajánlásról szóló javaslatot, de nagyon is világos, hogy csak alkalmat akar adni a Reichsrathnak újabb magyarelles kirohanásokra. Február végén lesznek nálunk a kritikus napok és Koerber ur már kieszelte, hogy a Reichsrath összehívásával azokat a napokat még kritikussabbakká teszi. Ez megint a régi manóver. Nyomban megmutatkozik a szemhatáron, mihelyt a legesélyesebb reménység van rá, hogy a magyar parlamentben a rend esetleg helyreállhat. Ha a legfelsőbb körökben csakugyan megváltozott volna a hangulat, akkor Koerber ur nem tehetné meg, hogy ártatlan képpel ingerkedjék s mihelyt rend akarna lenni, mindjárt megnyissa az osztrák szélszékot.

Nincs kizárva, hogy az ellenfantázia is hamisan festi a helyzetet, mint ahogy rosszul festette a fantázia a leszerelést. De a jelek mindenestre komorak s ma már nincs helyén a fültéden optimizmus, ha a helyzetről elmélkedünk. Bécsben a közös hadügyminiszter nyilatkozatát várják, de idehaza a politikai körök úgy érzik, hogy a hónap végén elsőrangú kritikus napok várhatók.

A delegációk.

Budapest, február 4.

A magyar delegáció külügyi albizottsága ma megkezdte a külügyi minisztériumi költségvetés tárgyalását és ezzel együtt természetesen megindult a vita Goluchowskiék ismert exozója felett. Folytatta tanácskozásait az osztrák delegáció plénuma is és letárgyalta a megszálított tartományok hitelére vonatkozó előterjesztést.

A magyar delegáció.

Bécs, február 4.

Dél előtt 11 órakor nyitotta meg Láng Lajos a magyar delegáció külügyi albizottsága ülését, miután előzőleg néhány szóval köszönetet mondott előzőkké váló megválasztásáért. A külügyi vitát ezúttal is Falk Miksa érdekes előadói beszéde vezette be, melyben nagy melegséggel szólt a harmaszövetség értééről, Goluchowski politikájáról, különösen keleti politikájáról. Mégis néhány kérdést intéz a külügyi miniszterhez.

Az Oroszországgal egyetértően megállapított terv folyamataba vétett-e már? Mintán a reiorok megvalósítása csak lassan halad, nyugodtan bevárják-e a forradalmi elemek azok befejezését és nem nyúlnak-e előbb a fegyverekhez? Van-e ily esetre is megegyezésünk Oroszországgal és történet-e gondoskodás, hogy a hólvadás idején esetleg bekövetkező események meg ne lepjenek bennünket. Ami a veto-jogot illeti, azt hiszi, hogy a magyar delegációnak semmi oka sincs az egyik, vagy a másik nézet mellett állást foglalni, vagy egyáltalában részt venni a diskusszióban, mert ha a veto-jog a pápaválasztás alkalmával teljes erejében fennáll is, ez mégis csak egyedül Ausztria császárájra illeti és Magyarország királyára nézve ez teljesen közbübs. Nem ismer magyar törvényt, amely királyunkra ilyen jogot ruház, és tudáival az a jog Magyarország királyára nevében sohasem is gyakoroltatott. Azt hiszi tehát, hogy a magyar delegáció arra szorítkoztatnák, hogy megegyezésnek adjon kitérítést a lelet, hogy a sentségek újabb betöltése oly módon történt, amely egyrészt a katolikus egyház híveit teljesen megnyugtatta, másrészt pedig alapos reményt nyújt arra, hogy a monárkiának és a szentszék között már hosszabb idő óta lennő lev szíves viszony jövőben se fog megzavartatni. Mindezek után javasolja, hogy a delegáció — éppen úgy, mint ez már évek sora óta történt — helyeslést tejeze ki a monárkiának által követelt pontoka felett, valamint elismerést és bizalmat a politika jelenlegi vezetője iránt s a külügyi minisztérium költségvetését a részletes tárgyalás alapjául elotagja. (Általános élénk helyeslés.)

Ugrom Gábor kéttélle oszja a bizalmi kérdést. A miniszter személye iránt nem, de politikája iránt bizalmatlansággal viseltetik. Kizogásolja a macedon-kérdésben azt, hogy az előadó förtelmelienül sürgeti a reiorok gyorsabb tempóját. Ebben ő, ha az előadó gondolkodásmódját nem ismerne, a lázadókké buditását látja Veto-joga a pápaválasztásban az uralkodóknak nincs. Mikor a romai szent biradalom császári állásáról lemondott, lemondott egyuttal a veto-jogról is, amely ahhoz üzdődött. Helyteleníti a külügyi miniszter tejegetéseit a veto-jog alkalmazásáról. Többi érdemleges megjegyzését a plénum számára tartja fenn.

Fapp Géza hozzájárul az előadó bizalmi indítványához és köszönetét fejezi ki a külügyi miniszternek, hogy az ugynevezett veres könyvben több olyan újítást hozott be, amely a magyar államhaságnak és függetlenségének teljesen meglelet és hogy a külügyi jogalmazói szakba való felvételel megszüntette azokat az abnormis intézkedéseket, amelyek a mi egyetemi és tanulmányi rendünknek meg nem felelnek. Kéri a külügyi minisztert, hogy fokozódó figyelemmel kíséje a balkáni népeknek mozgalmait, annál is inkább mert azoknak a mi delvidéki szlávnyelvű lakosságunkra is észlelhető némi zavaró hatása. Megújítja kérését az iránt, hogy a konzuli akadémia növendékei, akik többnyire ausztriai illetőségiek, a magyarországi viszonyokat jobban megismerjék. Szeretné, hogy, ha nem is kapunk már most magyar konzuli akadémia, legalább arról ténnyék gondoskodás, hogy ezek az ausztriai fiatal emberek két évig Magyarországon lakhassanak. Kéri, hogy az udvari és az állami levélvár választások szét és a magyar vonatkozású és történelmi jelentőségű iratok hozassanak át hozzánk. De ha a szétváasztás nem történt meg, kéri, hogy a költségvetésnek azon tételéből, ahol a galvanoplasztikai és fényképezési reprodukciókra nagyobb összegek vannak felvéve, a magyar tudományos intézetek is részesüljenek a jövőben. A veto-joggal szemben az a feltézés, hogy magyar szempontból csak mint katolikus érdeket áll, vajon a vetojog gyakorlása nemcsak az osztrák császár részéről történt, hanem magyarokat is a spanyol és a francia nemzet által is.

Rakovszky István a kritika jogát fenntartja a plénum számára. A miniszter exozója a Balkán-kérdéssel nagy részletelességgel foglalkozik, de mégis azt tartja, hogy a feltett kérdésekre a miniszter bizvást adhat konkrét választ bizalmas körben és nem elég csak általánosságban felelni. A veto jog kérdésében nem tartja helyővalónak, hogy azt a miniszter a magyar delegációban szóhozozta. Megszavazza a költségvetést, de bizalom nyilvánítására a delegációt kompetensnek nem tartja.

Fapp Géza kijelenti, hogy mint katolikus nem bántja az, ha a vetojog gyakorolhatik, mert meg van róla győződve, hogy a Habsburg-dinasztia által gyakorolt vetojog a katolikus egyház érdekének mindenkor meg fog felelni. Mutatja azt a jelen eset is, hol a katolikus világ általános leltszével találkozott a mostani pápaválasztás.

— Beszélhet ám helyöttem a vasvilla!...

— Micsoda?

— Amit ráadásul elvittél a szalonnához. Most is ott van a házad tetején egy kéve nádba bekötve. Nyelibe oda van égetveja Gerzson uram neve.

— Azt csak te tőhetted oda, ha ott van. Te nádaztad a házunkat a följobbaló esztendőkhben.

— En, én, de a cimboráimmal, akik ott dolgoztak velem együtt. Elő embörök ma is. Ök találták móg a kémény mögött eldugva. Elfelejté-közhetett rula, ott maradt esztendőkhön végig... En mögszenvedtem érte akkoriban, de nem valottam rád. Igaz, hogy te se énám. De tégöd nem is kérdőztek. De ha most ennyiben vagyunk, hát kimondtam. Ugy se lösz már ebből semmi baj. Mink osztán a cimborákkal szépen bekeöltöttük egy kévébe. Neveztünk rajta, hogy ki tudja, mire lösz ez még jó. Es ihole, hogy kisült...

Kázmér Péter a beszéd közben csak feszengett a helyén és a bajusz alatt lassan odasugott valamit a nagyobbik fiának. Ez aztán lassan kisompolygott.

— Nohát bátyám uram, — fordul oda Kis-kaszabhoz — ha hiszi kigyelmed, amit ez a rongyos itt mindönt összekalabált, hát gyereünk azonmód föl a fősözgre a mi házunkhoz, itt ahányan vagyunk, de a Jóska is volünk! Ha ott az a híros villányól, hát mögiszszuk az áldomását. Azt a kis darab fődét pedig, amit ma publikáltattam: oda-adom ingyért az eklézsziának örökre. Csináljon vele, amit akar.

Az emberek fölfelelődnék. Ez bizony tréfának nem lesz rossz. Látják, hogy nem lehet komoly a dolog, másképp Kázmér se beszélne ilyen bátorssággal. De legalább mulatni el lehet rajta.

— No Jóska, állod-e még?

— Majd kitudódik...

Jég Jóskaiban is inog már a lélek. Hátha ő marad benne. Hátha már azóta nincs is ott az a villa. Kezd lehúlni benne a vér, az esze is mindjobban talpra áll.

— Ej, adj egy pipa dohányt, oszt azzal végo. Hiszen azér kész ám az engedelóm. En nem haragszok. Csak tréfa volt az egész. Még ha igaz lott volna is, akkor is tudnám én, mi a böcsület. Hiszen hány embör ludas ilyesmibe a régi világbul. Ha eddig tartogattam magamba, hiszen most már csak nem mártuám be magamat is. Ebből is látnivaló, hogy csak tréfa volt, no... Nem igaz abbul egy szó se, csak most találtam ki itt hirtelenéten. Hozzék még egy pohár sört, kellner ur!

— Vastag tréfa volt!

— Az, az, de hát az embörnek eljár a szája néha így italozás közben. Kívált, ha a mérög is elönti...

— No jó, jó no. Majd arrul a parcellául is beszélhetünk még. Melyik részén szeretnéd?...

Jóska elgondolkozik. Odaszáll a lelke, ki a homokra, válogat a javában. Eppen felelni akar, mikor megszólal a csonka torony öregharagja. Úti az órá, de valami bomlottformán.

— Ni, már dél volna?

— Nem az a, hanem tüz van.

Az emberek szétszaladnak. Mindenki nézi, merre látszik a füstje. A toronyablakbul a kis zászló a gözmalom felé mutat. Tán az gyulladt ki. Arrul felül egy pusztázó lovas-rendör vágat befelé.

— Hun ég, János?

— A Kázmér Péter háza a fősözgön...

Gróf Goluchowski Agenor külügyminiszter válaszul a vitában telmerült momentumokra. A Macedóniában behozni tervezett reformok lassu menete a dolog természetében és a török kormányzat hagyományai-ban találja indokát. Különös súlyt helyez a nemzetközi esendőség szervezésére, amely máris nagyot haladt. E szervezettel felállításra megnyugtatólag fog hatni az ottani igazalmakra. Ha tavaszszal újabb felkelő-bandák támadnának is reméli, hogy ezen körül-mény a reformok keresztülvételét meg nem akasztja. Minden eshetőségre nézve konkrét megállapodás Ausztria és Magyarország, másrészt pedig Oroszország közt nincs, de ez a dolog természetében lecszik. Megnyugtítja azonban az országos bizottságot, hogy az orosz birodalommal való együttes eljárás minden eventualitás esetére biztosítja van.

A vétőjog kérdésében bibornokok is vitatják annak fennállását, sőt szükséges voltát. Tagadja, hogy a katolikusok érületét ez az eljárás sértene. Ugron azt állította, hogy a vétőjog a német-római szent birodalmi császársággal függött össze és amidőn ez 1804-ben megszűnt, akkor ez a jog is elenyészelt. Ezzel szemben a külügyminiszter kijelenti, hogy a vétőjog ezen idő után is 1821-ben gyakoroltatott. Rakovszky István azt hozta fel, hogy a vétőjog gyakorlata állítólag sérti a katolikusok érületét. Erre a miniszter azt válaszolja, hogy ez talán a néppárt álláspontja, de ő is jó katolikusnak tartja magát és ezért kétségre kell vonnia, hogy ez volna minden katolikusnak felfogása. Pap Géza azon óhatásai, hogy a konzuli akadémia hallgatói két éven át Budapesten tartózkodjanak, paedagógiai szempontból nehezen volna keresztülvihető, mert ez az akadémia egy egészet képez és egységes vezetést alatt áll. Amennyire azonban lehetséges, minden megtörténik, hogy az intézet dualisztikus jellege megőrvassék. A mult tanév óta a magyar nyelv mind az öt érvolyamon át kötelező és a magyar közbjog is eladott. Ezenkívül gondoskodás történt arról, hogy a növendékek szüneli utazásaiat Magyarországra fel irányítsák, és ott a gazdasági központokat tanulmányozzák. A külügyminiszter nagyon is óhajta, hogy több magyar alattvaló lép en a konzuli szolgálatra, mert nagy szükség van magyar erőkre, de sajnos, a magyarok még mindig nem jelentkezik kellő számban. Ami Pap Gézának az udvari és család levéltárban őrzött magyar okmányok kiadására vonatkozó óhaját illeti, ez már többször felmerült a de egációban, de teljesítése nehézségekbe ütközött, mert a Maria Terézia által a levéltár számára kiadott szabályzat az okmányok szétválasztását nem enged meg és ezeknek, mint osztatlan egészeknek, fenntartását írja elő. Vannak az okmányok között ezenkívül nagyszánu magyar okiratok amelyek a levéltárban azon határozott kikötéssel tetteket le, hogy ott őriztessenek. Különben a szétválasztás nem volna lehető-ség a nélkül, hogy ezáltal a levéltár jelentősége ne csökkentőn. A levéltárban őrzött okmányok reprodukcióinak és másolatának kiadása, ha azt a magyar kormány kívánja, semmi nehézséggel sem jár.

Szemere Miklós egy érdekes precedens-esetet emlit a vétőjog gyakorlása köréül. 1846-ból.

Ugron Gábor részletesen foglalkozik a külügyminiszter fejtegetéseivel és kiemeli, hogy nem a keleti akadémia, hanem a konzuli akadémia növendékeinek magyarai éppen olyan jól kell tudniuk, mint metül és hogy azoknak a paritás elvénél fogva a magyar közbjogot és a magyar magánjogot is tüzetesen kell ismernők.

Gróf Tisza István miniszterelnök a vétőjog gyakorlása kérdésében kijelenti, hogy a magyar apostoli királyt e jognak gyakorlása meg nem illeti, azonban a külügyminiszter nem lépte túl hatáskörét, sőt helyesen járt, mikor az osztrák császári vétőjogát, mint arra hivatott szerv, érvényesítette.

Rakovszky István hivatkozik a miniszterelnök közjogi fejtegetéseivel szemben az 1867-ik évi törvényekre.

Gróf Tisza István miniszterelnök szavaival valódi értelem magyarazza.

Gróf Goluchowski Agenor külügyminiszter fel-szólása után Müller László követ részletes felvilá-gosításokat ad a külügyminiszter nevében a leviá-gozati hatóságok és a tripoliszi konzulatus dolgában, ha ilyenek felállításra szükségessé válnék Tripoliszban.

Elnök erre a vitát bezárja és felteszi a kérdést, hogy elfogad-a-e az albizottság az eladó határozati javaslata értelmében a költségvetést általánosságban a részletes tárgyalás alapjául és bizalmat szavaz-e a külügyi politika vezetőségének? Az albizottság mind a két kérdésre igennel szavazott.

A részletes tárgyalás során felmerült észrevéte-lekre válaszul, Goluchowski külügyminiszter Okoli-csanyi kérdésére kijelenti, hogy most csak a konzuláris akadémia új épületben való elhelyezéséről van szó. Az akadémia kettéválasztására gondolni nem lehet. Hogy később nem fog-e a szüksége bekövetkezni annak, hogy Magyarországon önálló akadémia állít-tassék fel, azt a külügyminiszter nem tudja.

Rakovszky István megjegyzéseire a külügyi kiadások folytonos emelkedése tekintetében a külügyminiszter azt válaszolja, hogy nem kell családában ringatni magunkat aziránt, mintha a jövőben e tekintetben szünet állhatna be. Már azáltal is szaporodnak folyton a diplomáciai kiadások, hogy ugy az osztrák, mint a magyar kormány mindég új konzulatusok felállítását sürgetik, és éppen most sürgette Ugron Gábor Tripoliszban konzulatus felállítását. A washing-toni nagykövetség nyári lakának költségeit illetőleg Rakovszky azt válaszolja, hogy minden washing-toni követ az ottani éghajlati viszonyok folytan nyáron a városban kívül tartózkodik és így a mi

követünk sem vonhatja ki magát ez alól. Ezért merült fel a többletkiadás. Különben az Bukarestben és Konstantinápolyban is így van.

Ugron Gábor kérdésre válaszul, a külügymi-niszter előadja, hogy 155 külügyi hivatalnok közül 13 magyar állampolgár.

Ezzel a részletes vita véget ért és a költség-vetés, valamint a többi előterjesztés részleteiben is elfogadtatott.

Az ülés délután félkettőkor végződött.

Az osztrák delegáció.

Az osztrák delegáció ma folytatta a megszállott tartományok hitelének tárgyalását. Burian közös pénzü-gyminiszter nagy beszédet mondott. Miundenekelőtt kijelenti, hogy az erdőpusztításra vonatkozó panaszok alaptalanok.

Azután Bianchinival polemizál s csak annyit ismer be, hogy 25 év alatt nem lehetett befejezni a kultúra munkáját. Amennyiben Bianchini delegátus gyanasításai még szolgálatban lévő személyek ellen irányulnak, a miniszternek ezeket határozottan vissza kell utasítania amig nincs bizonyíték. Bianchini delegátusnak az államvagyon elfecséreléséről és az orszá-gos kormány bátrányos ügykezeléséről szóló állításai elítélhetők vannak ama dícsérettel, amelylyel maga Bianchini adózott Kallay elhunyt miniszter tehetőségé-nek. A Kramar delegátustól emilit autonómikus jogok rendezésére vonatkozó ag kiemeli a miniszter, hogy kerületi tanácsok létesítésének tervét már Kallay elő-készítette de a kivitellet várni kell, mert fontosabb kérdé-ssek vannak előbb megoldásra. Az egyházi autonómia kérdésében utat a miniszter a bizottságban tett nyil-atkozataira és ismétli, hogy a kormány szíven hordja az összes telekezetek érdekeit és azt reméli, hogy a mohamedánokkal egyezés leg lehetősítendő. A sajtó-szabadságok illetőleg, a kormány nem zárkózik el a kor és a lakosság követelményei elől. A minisz-ter maris különböző könnyebbségeket engedett. Syl-vester delegátussal szemben kijelenti a miniszter, hogy a szükvágányu vasuti rendszer Boszniában kitün-ően bevált és a rendelkezésre álló összeg csekélylő-séghez képest szükségesnek bizonyult. Ha meglesz a megie-e ő összeg, a rendszerágányu vávó atalakítást pótolni fogják. A konverziós rendelet revizióra szoral es szőlő hajlradó megszüntetni a telekezetek között lévő surlódást.

A miniszter beszédét nagy tetszéssel fogadták, mire Austeric delegátus mondta el zárószavát és Bianchini horvát, ma d német nyelven leekéztető han-gon polemizált a miniszterrel. Erre a megszállott tar-tományok hitelét megszavazták.

Azután a közös pénzügyminiszterium költség-vetését, a közös számszék 1904. évi javaslatát s az 1903. évi póthitel tárgyalják. Végül határozattá ementék azt a javaslatot, amelyben a kormányt felszólítják, hogy szerkeszzen törvényjavaslatot a közös legfelsőbb számszék hatáskörét illetőleg.

Holnap a közös haditengerészet költségvetését tárgyalják.

KÜLFÖLD

A macedóniai események. A félhivatalos hir-szoigát megint nagyszámban küldözött táviratait a macedóniai eseményekről. Jórészt eléggé udvarias tollharca a török és bolgar kormányoknak amelyek egymásra hártgatják a felelősséget mindazokért, ami Macedóniában történt, és kölcsönösen beleketik egymást Európa diplomáciája előtt. Így a porta leg-utóbb olyan jogyzéket intézett az entente-hatalmakhoz, hogy Bulgária rövid lejáratu nagy löveg — és füstnélküli puskapor rendelkezéseket. A jegyzék szerint Bulgáriá-nak Petrov miniszterelnök biztosítása ellenére, tavaszra támadó szárdokai vannak. Eugária pedig tévesnek mondja a portának azt a közését, hogy Szamo-korból hét láda töltést és négy láda bombát szál-lítottak, valamint hogy 5000 egyenruhát készítettek és Gabrovóban és Eszku-Tagrabán, valamint Ka-zanlikban új komitácskat toboroztak. A porta a bol-gár kormány szerint, az ilyen híreket mindig szíve-sen veszi és ezzel a reformok keresztülvitelének halasztását akarja, amelyeket a hatalmak tavasz előtt követelnek. Cától a porta is, tagadva, hogy az entente-hatalmaknak január 28-ikán tett nyilatkozatára kedvezőtlen értelemben válaszolt. A porta idevonatkozó felelete, melyben különösen a macedon esendőség számára idegen tiszték alkalmazása ellen titakozott, már kérsen volt, azonban az utolsó pillanatban visszatarították.

Szaloniki, február 4.

A két polgári ügynök Himi basa főfelügyelő figyelmét Macedónia keresztény lakosságának ama követelésére hiva föl, hogy a közési lakók többsége szabadon válassza a mukdát (polgármester) és Himi basától azt a biztosítást vették, hogy az ügyet a keresztények kívánsága értelmében újjászabályoz-zák. Hír szerint, a legközelebb jövő napokban kör-

rendeletet intéznek a három vilajet hatóságaihoz, amelyben elrendelik, hogy minden község lakossága a mukdát a közési törvény határozatai értelmében szabadon válassza. Himi basának a polgári ügynök tanácsára kiadott második körrendelete szerint a mult évből való politikai pereket és vizsgálatokat gyorsan és megfelelő módon kell befejezni.

Az orosz-japán konfliktus.

Budapest, február 4.

Még nem csaptak ég felé a lángok, de a szikrák már pattognak és haragos kavargásuk messzire láthatón hirdeti, hogy közel a veszedelem pillanata. Semmi kilátás arra, hogy a há-boru lappangó tüzét el lehessen fojtani. Két nagyhatalom legfontosabb érdekei forognak kockán. Oroszország presztizsét és Manduriába fektetett tőkétjét felti, Japán pedig nem akar és nem tud egyszerűt lemondani arról, hogy ő legyen Kelet-Ázsiában a vezető hatalom, másrészt nem enged-het gátat vetni terjeszkedésé elé. Okvetetlenül szüksége van a közel jövőben új területre. Így hát a dolgok lényegében egyik sem engedhet. Azért nem hittunk kezdetül az orosz békehírek komoly-ságában. Azaz helyesebben arról, hogy Oroszország óhajja a békét, meg voltunk és meg vagyunk győ-zdöve, csak azt tartottuk és tartjuk lehetetlennek, hogy Oroszország Manduriát illető engedménye-keket tegyen. Hogy mégis ilyes hírek röpiett Orosz-ország világra, azzal az volt a célja, hogy Japán túrelmelessnességt fékezze, másrészt, hogy a világ előtt egy tunteles fel a dolgot, mintha a kitoró háboruért Japánra neheződné a felelősség. De ami mindennél fontosabb, a békehírek terjesztésével és a válasz halogatásával roppant időt nyert. Mig a konfliktus kezdetekor ugyszólván teljesen készület-lenül állt, most már tekintélyes haderő áll Kelet-Ázsiában rendelkezésre. A ma érkezett je-lentések is megerősítik, hogy a port-arthuri és vladivosztki orosz flotta készen áll arra, hogy bármely pillanatban hareba iadulhas-son a japán vizekre. Azonkívül Port-Arthurba egyre érkeznek az új csapatok és Vladivosztki haderéje is napról-napra erősödik. Ezt a lázas fegyverkezést csak kéttelékppen lehet magyarazni. Vagy azzal, hogy Oroszország Manduriára vonat-kozólag semmi engedményt nem tett választában — és ezt a felfogást vallják a japán jelentések — vagy azzal, hogy Oroszország a tunteő csapat-szállításokkal meg akarja félemlíteni Japánt és így akarja igényei lefokozására kényszeríteni.

Csak hogy Oroszországnak ez a számítása alighanem kudarcot vall. Mert Japánt rendkívül izgatja ez a szakadatan fegyverkezés és Párisból érkezett jelentések szerint, a japán kormány ab-ban, hogy az orosz kormány újra szombatra halasztotta válaszigyzékének átnyújtását, annak jelet látja, hogy Oroszország csak háborus készü-lődéseinek befejezésére akar időt nyerni. De ugy látszik, hogy a japán kormány éppen ebben szeretné Oroszországot megakadályozni, csak hogy nem tudja rá a módot megtalálni. Ami nehez is, mert az egyetlen mód az volna, hogy haladéka-talanul kezdje meg az ellenségeskedést. De erre nem tudja magát a válasz megérkezése előtt rá-számni, fél Európa ítéletétől. Ezért követik egy-mást Tokióban a fontosnál fontosabb ta-nácskozások. Mint a Standardnak jelentik, a japán államtanács tegnap is délelőtli tíz órá-tól délután hetedfél óráig tanácskozott. A mikádo pedig délután két órakor hirtelen magához hivatta a miniszterelnököt és két órahosszra tárgyalta vele a helyzetet. Hogy mi ezeknek a tanácskozások-nak az eredménye, nem tudni, de Párisból jövő je-lentések szerint egészen bizonyos, hogy Japán nem éri be Oroszországnak Manduorszagra vo-natkozólag tett engedményeivel és szívesen ra-gaszkodik összes eddigi követeléseire. Ez pedig az oroszokat izgatja rendkívül, ugy hogy London-ban tegnap este már az a hír volt elterjedve, hogy az orosz kormány meghatalmazta Alecejev tenger-nagyot, hogy Japánnak üzenje meg a háborút. A hírt a Reuter-ügynökség búcsótotta világra, de az angol pénzügyminiszter kijelentette az alsó-házban, hogy a hír alaptalan. Hát lehet, hogy ilyen formában az, de minden jel arra vall, hogy minél jobban előrehaladnak Oroszorszá-gban a hadikészüldések, annál jobban nő a háboru-párt befolyása. A cár karnyezeté is ezt támogatja. És hogy a cár sem ragaszkodik többé olyan energikusra a békehez, azt meggyőzően bizonyítja az a pétervári hír, hogy a tegnapi udvari bálon egy diplomatának, ki Oroszország békés visel-kedésével való melegeződést fejezte ki, így le-lelt: Igen ám, de mindennek megvan a határa! Es hogy, a cár szerint, Oroszország már elérke-zett a határhoz, eléggé hathatósan dokumen-tálják azok a hírek, melyek újabb és újabb mozgósításokról szólnak. Így a Daily Mail-nak ma a következőket jelentik Fort-Arthurból: Három szibériai lövészerzetet kisebb csoportokban küldtek a Jalu folyó mentére és a tábori tüzéség legnagyobb részét vasuton indították el ugyan-

oda. Hír szerint négy ujonnan alakított szibériai ezred, mely most Haiszenben állomásozik, parancsot kapott, hogy induljon Port-Arthurba a helyőrség megerősítésére. A *Kinesau-öböl* (?) egyik stratégiai fontos helyét megerősítették. Port-Arthurból 3000 főnyi csapat indul Moleheno tábornok vezetésére alatt oda. Orosz tisztek Mandzsuriának több helyén lovat vásárolnak. Tailban és Port-Arthurban állítólag csapatszallító-hajók állanak készen, hogy szükség esetén csapatokat szállítsanak Koreába. Oranionburgból egy urál-kozák-ezred érkezett.

Japán részéről természetesen éppen ily lázasan folynak a készülődések, vagyis inkább az utolsó intézkedések. Mert ott már teljesen készen vannak. A háborus anyag tehát mindkét részről fel van halmozva, és van rendezve. A szikrák már pattognak is... még egy erősebb ütés: és megkezdődik a nagyszerű tűzijáték, mely ezer és ezer ember véres tetemét fogja megvilágítani.

Pétevár, február 4.

A kelet-ázsiai helyzet egyre válságos, sőt elmondhatjuk, hogy a feszültség maximumát érte el. Az orosz válasz átadását holnapra várják és hogy ennek milyen lesz a tenorja, azt sejtteni lehet abból a tényből, hogy a cár *Kuropatkin* hadügyminisztert a Kelet-Ázsiában lévő szárazföldi csapatok főparancsnokává nevezte ki. Ez a kinevezés, amely hivatalosan még nem nyert megerősítést, azért nagyjelentőségű, mert kétségbevonhatatlan jele annak, hogy Oroszországban a *Japánval való háború eshetőségével* már egész komolyan számolnak. Kuropatkin tábornok, aki egyike az orosz hadsereg legképzettebb tisztjeinek s főként mint taktikus és stratégia nevezetes, egyrészt annál a körülménynél fogva, hogy katonai szolgálatainak legnagyobb részét Ázsiában teljesítette, másrészt ama szemleltya folytán is, amelyet tavaly Szibérián és Mandzsurián át a Sárgea-tenger partjáig tett, valószínűleg a hadseregnek egy olyan háborúban, amelynek színtere Kelet-Ázsia lesz.

London, február 4.

A *Reuter-ügynökség* jelenti *Tokió*-ból mai kelttel: Az összes japán lapok a mandzsuriáni nagy katonai tevékenységről írnak. Liaujangban és egyéb helyeken a házakat berendezték orosz csapatok beszállásására. Liaujangban 1000 kocsi rekviráltak lőszer és eleség szállítására. Az orosz csapatok, a jelentés szerint, előrehaladnak a Jalu folyó fele és a khinaiak Jingkaoból menekülni kezdenek. A vladivosztoki japán kereskedelmi ügynökökkel közölte az ott lévő parancsnok, hogy pétevári parancs szerint minden pillanatban kimondhatja az ostromállapotot, miért is azt kívánja, hogy a kereskedelmi ügynök mindent készítsen elő a japáni lakóknak Vladivosztokból való azonnali elutazására.

HIREK

Arany érdemkereszt.

A Párisi Nagy Áruház palánkjai előtt esodlatos lelki nyugalommal mennek el az emberek. Eszébe sem jut senkinek, hogy e mögött a palánk mögött, a magas szálkák mögött, melyeken az építő-állvány nyugszik, néhány hónappal ezelőtt szörnyű szenzációk folytak le. A foledhetetlen nyári éjszaka, melyen az eget vérvörösrre festették a föllobbanó lángok és vérpirosra az utca kövét a halálba ugráló emberek vonagló teste, elmúlt emlékünkből is, borzalmaira nem szivesen gondolunk s bizonyos közönyösséggel nézzük azt a helyet, mely e borzalmaknak színhelyeül szolgált. A legrettenetesebb katasztrófiákban is vannak azonban vigasztaló és enyhítő momentumok. Az emberi szív ereje, a bátorság és férfiaság esodás tettei annál csillogóbbak, minél sötétebb és gyászosabb az az alkalom, mely e tetteket kiváltotta. A leggyászosabb esetekben is vannak vigasztaló események s ma, amikor a borzalom éjszakáját újabb földidézzük, a férfias bátorság és az önfeláldozó emberszeretet dícséretére teszszük.

Azon az éjszakán, amikor megdermedt a vér az emberek ereiben s az egész fővárosson végighallatszott a halálos ijedtség síkngatása, a fejtvesztett, izgatott, halálra rémült tömegből kivált egy ember. Öles, szálember, aki az emberi nyomorúság borzalmi közt sem feledte el emberi kötelességeit. Bockelberg Ede volt, ez a hatalmas termetű, szelídlelkű rendőrtiszt, aki berohant az ég

háza, hogy a bennszorultakat a szabadba vigye. Akik látták, szivdobogva nézték hőstetteit. A rettenetességek közt érzniök kellett, hogy a humánus érzések esodája ez az ember. Aztán perek multán a bátor ember megjelent utcán, ölébe hozva egy embertársát. Egy kissé éljenek neki, de ez sem zavarta meg ezt az embert. Egy szempillantás alatt újból belevetette magát a lángoló palota ismeretlen tűz-aknáiba s most már az emberszeretet paroxizmusával kutatót ott az élek után. Szinte hihetetlen volt s napokig beszéltek róla, hogy ami ezt az embert háromszor egymásután belevette ebbe az istenkísértésbe, nem is lehetett már pusztá bátorság. Valami nagyobb és erősebb érzésnek kellett lenni s akkor azt mondták, hogy ez a humanizmus örjngése. Sokszázan látták ezeket a jeleneteket s ma, amikor arról értesítenek, hogy Bockelberg Edét a koronás érdemkereszttel dekorálták a Párisi Nagy Áruház égése alkalmával elkövetett hősteteiért, eszünkbe jutnak ezek a jelenetek. A tűz hatalma akkor esodás gaztetteket művelt. Szinte vigasztalannak kellett volna lennünk és utólrhetetlennek, ellensúlyozhatatlannak kellett volna tartanunk a tűz gaztetteit, ha az emberi bátorság és önfeláldozás példája nem ellensúlyozta volna. Abból az egész iszonyatos katasztrófából élesen villant elő ez a esodálatos hősiesség, amelynek különbet a harcmezőkön sem igen ismerünk. És ha harcmezőkön esnek meg az ilyenek, hősök válnak azokból, akik elkövetik, és poéták zengenek róluk.

Ma egy kis érdemkeresztet tűznek mind-ezért Bockelberg Ede mellére. Nem az a rendjel ez, melyet politikusoknak, államférfiaknak és a születés nagyjainak adnak. Egy egyszerű aranyjelvény, amelyet alig vesz figyelembe az ember. Pedig ez az a rendjel, amelyet sohasem *kap* az ember. Ez az egyetlen, amelyet meg kell érdemelni.

— a.

Budapest, február 4.

— BUDAPESTI NAPLO. Január 31-ikén új előfizetés nyílt a Budapesti Napióra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldessük tovább.

— Személyi hír. Báró *Dóczy* Lajos nyugalmazott külügyi osztályfőnök hosszabb tartózkodásra a fővárosból Abbáziába utazott.

— Vilmos császár utazása. *Erlin*-ből jelentik, hogy Vilmos császár február 15-én indult el földközi tengeri útjára, amelyről április 15-én tér vissza. A császár még a nyáron észak felé is nagyobb utat tesz.

— Ebed *Lobkowitz* hercegnél. Herceg *Lobkowitz* Rudolf tábornagy vezénylő tábornok és herceg *Lobkowitz* Rudolfné ma este ebédet adtak, amelyre hivatalosok voltak: gróf *Csáky* Albin a főrendiház alelnöke, báró *Kenényi* Kálmán, a főrendiház alelnöke, *Forrády* Gyula lovassági tábornok, dr. *Kautz* Gyula főrendiházi tag, gróf *Bánffy* György, gróf *Dessewffy* Aurél, báró *Hornig* Károly vesprémi püspök, báró *Piret de Bihain* Béla szolg. kiv. ezredes, gróf *Zselénski* Róbert báró *Eötvös* Lóránd, herceg *Odescalchi* Géza, *Ghyczy* Béla, gróf *Attems* Móró és báró *Zech* Arnold altábornagyok, *Bogdanovics* Lucian budai görög-keleti püspök, báró *Bissingen* Ernő, báró *Orszay* Andras, báró *Feret de Bihain* Lajos, báró *Réay* Gyula, báró *Edelsheim-Gyulay* Lipót.

— Tisza Kálmán arcképe a liberális klubban. Szerényen és esendben leplezték le ma delután a szabadelvű pártkör nagytermében Tisza Kálmánnak életnagyságu arcképét. A képet egy „névtelen” elvbárat áldozatkészségéből *Ballo* Ede festette a tőle megszökött virtuozitással. Az arckép élethűen ábrázolja Tisza Kálmánt díszmagyar öltözetben, karosszékben ülve, mellén a Szent István-rend nagykeresztjével.

— Előközlás az Egyetemi Körben. Ma választották meg elnöküket az Egyetemi Kör tagjai. A választást megelőző szervezkedésében a tagok két pártba oszlottak: „nemzeti” és „függetlenségi” pártba. A függetlenségi párt azonban, nem bizván diadalában, visszavonult, mire a nemzeti pártiak egyhangulag *Förster* Lajost választották meg a kör elnökévé.

— Az öbodal eljárási kitüntetés. *Vaszary* Kolos biboros hercegprímás nevében és megbízásából dr. *Ott* Adám budapesti piébános február 7-én délelőtt 10 órakor adja át a *Pro Ecclesia et Pontifice* pápai rendjelet dr. *Benze* Benő öbodal eljárásnak, a III-ik kerületi eljárási üléstermében.

— A király mondta. A legutolsó bécsi udvari bálon sok embernek föllúnt, hogy a király *Gaics* szerb követtel nem szorított kezét. A dollog föllebe jutott a szerb kormányknak is, amelyek felszólítására *Gaics* jelentést tett a magyar királylyal folytatott beszélgetéséről. A jelentés szerint a király Szerbia iránt érzett jóindulatának adott kifejezést; de megjegyezte az uralkodó, hogy a monarchikus kabinetek nem mondhatnak le arról a követelésről, hogy Péter király azt a kegyetlenséget, amelylyel Szerbiában a trónváltozást megéjtették, meg ne torolja.

— Garibaldi Ricciotti. A nagy olasz szabadsághős-tábornok fiáról kalandos hírt közöltek ma a lapok. Megirtuk mi is, hozzáfűzve a magunk megjegyzését. Most *Rómából*, és pedig irredentista körökből megcáfoltják a Garibaldi fiának tulajdonított tervet, olyan formában, hogy Garibaldi Ricciotti semmiféle kalandos vállalatot nem szervez Ausztria ellen. Ez a hír a római távirat szerint valószínűlen már azért is, mert *Garibaldi beley s alig tud mozogni*; azozföül minosen sem pénzre, sem tekintélyre.

— Kitüntetett életmentők. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a *Párisi Áruház* égése alkalmával az életmentés körül taustított önfeláldozó viselkedésük elismeréséül *Lobelberg* Ede rendőrfőügyelőnek a koronás arany érdemkeresztet, *Peplowszky* Sándor pénzügyi számvisztnek az arany érdemkeresztet, *Magy* József címzetes rendőrelőnöknek a koronás ezüst érdemkeresztet és *Hornyalj* Ferenc másodosztályú rendőrnök az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— Egy hercegi pár valópöre. *Drezdából* jelentik: *Schönburg-Waldenburg* Ernő herceg és *Alice* hercegnő házassági ügye még nem ért véget. A herceg családja ugyanis megátámodta a hercegnő egyik gyermekének törvényességét s ki akarják zárni az örökösödésből. A pórt már megindították *Drezdában*. A hercegnő azt állítja, hogy a gyermek a férjével való házasságából származik. A gróti almanach szerint a hercegi pár házasságából az 1902. június 2-án született *Mária Károly Lipót* herceg származott, de a lapok tavaly őszkor azt írták, hogy a hercegnő újra anyai örömköz elő néz, de a megszületett gyermekről még eddig semmi sem hallatszott.

— A szultán reformál. Van egy boldog ország és van egy boldog uralkodó. Az az ország *Törökország*, az az uralkodó *Abdul Hamid* szultán 6 felsége. *Macedóniában* minden csendes, a fölkelők elpihentek, Szaráföv megszünt, a titkos és nyílt aspirációk, amelyeknek mérge az Aranyiszarv birodalma ellen tűzött, elenyészett. Altalában az egész Balkán-kérdés, amely *Abdul Hamid* annyi gondot okozott, végképpen meg van oldva. Európától nincs mit tartania a szultánnak, az összes belügyek is rendben vannak, pénz van bővíben, azt sem tudják, mit csinálnak vele *Konstantinápolyban*. Minden így van és nem lehet másképp, mert lime, *Abdul Hamid* szultán 6 felségét semmi egyéb gond nem bántja, mint eskakis az, hogy baj van a török női ruha körül. Nem felel meg a Korán követeléseinek s azonkívül még van benne annyi európaiasság, amennyit nem lehet nyugodt lélekkel eltűrni. Mit tett tehát *Abdul Hamid* szultán? Megparancsolta a napokban a minisztertanácsnak, hogy félbehagyva minden egyéb dolgot, ezen a ruhakérdésen törje a fejét. A minisztertanács természetesen engedelmeskedett s azóta mindig is törje a fejét az új női toaletten, amely a Koránnak is megfelelően és európaias se legyen. Majd megmutatja a szultán a vén Európának!...

— Kubelik földesur. *Fragából* jelentik, hogy *Kubelik* János hegedűművész 560.000 koronáért megvásárolta a *Kolín* mellett lévő beichori birtokot.

— Cincademányozás. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Francsek* Imrénnek, a fővárosi közmunkák tanácsánál alkalmazott főmérnöknek, a műszaki tanácsosi címet és jellegét adományozta.

— Egy szenátor lovasias ügye. *Párisból* táviratozzák: *Charbonnel* Viktor az *Action* volt szerkesztője, a *Raison* nevű lapban, melynek most ítszerkesztője, azzal vádolja *Delpech* szenátort, hogy ez nyereségvágyból indított mozgalmat a váltóügynökök szövetsége ellen. *Delpech* megbizta három szenátor barátját, kérejknek magyarázatot *Charbonnel*-től és ajánljanak becsületbírságot. *Charbonnel* a maga részéről nem akart három tagot megnevezni a kiküldendő becsületbírságba és kijelentette, hogy az ügyet az egész demokrácia elé kell terjeszteni. Hír szerint a kormányzót egy a kamarában, mint a szenátusban meg fogják interpellálni a *Delpech*-*Charbonnel* ügyben.

— Ujházi Ede betegsége. *Ujházi* Ede a Nemzeti Színház kintő művésze, aki hat hét óta betegeskedik — mint örömmel értesülünk — a gyógyulás után van. Ujházi ismétetlen múltének velette alá magát s baja annyira javult, hogy a napokban üdülés végett *Abbáziába* utazhatik.

— Az Ujháziórok Egyesületéből. A Budapesti Ujháziórok Egyesületének segítőalap igazgató-tanácsa ma delután *Csiklay* Lajos elnöklele alatt ülést tartott. A segítőalap az egyesületi érben tagok, özvegek és árva segélyezésére 6725 koronát adott ki. Nem tagok között pedig 1000 korona segélyt osztott ki. Az igazgató-tanács mai ülésében 453 korona segélyt szavazott meg.

— **Koch tanár visszalépése.** Berlinből táviratozzák, hogy Koch Róbert tanár, a berlini fertőző-kórház igazgatója a visszalépés gondolatával foglalkozik s egyhamar nem fog visszatérni afrikai kutató-utjáról. Sőt beszélnek, hogy Koch professzor már be is nyújtotta lemondási kérvényét és hogy Behring marburgi tanárt hívják meg az ekként megüresedő állásra. Ha ez híresztelés igaznak bizonyulna, ugy ez jelentené, hogy a tüdővész terjedésére és leküzdésére vonatkozó fel-felgátsban változás állott be, mert Koch és Behring e tekintetben tudvalevőleg teljesen ellentétes nézetet vallanak. Behring azt állítja, hogy a tüdővész csirái már a csecsemő té-jében megvannak, az emésztőszervek közvetí-tésével a testbe jutnak és ott lappangnak sok évig, és innen van az, hogy a tüdővész az ember magasabb korában lép föl. Behring tehát azt ajánlja, hogy az orvostudomány a tőhenek és a tej immunizálására fordítsa főfigyelmét. Koch ellenben azon a véleményen van, hogy a tüdő-vészbacillusok a légzési szervek utján jutnak az emberi testbe, amennyiben a tüdőbetegektől származó bacillusokat a levegővel együtt szívja ma-gába az ember. Ugy látszik, hogy Behring véle-ményének orvosi körökben még kevés híve van. A *Berliner Tageblatt* megerősíti Koch lemondásá-nak híret és azt mondja, hogy az angol kor-mány birta rá Koch Róbertet, hogy hosszabbítsa meg delafrikai tartózkodását. Koch megfelelt a kérdésnek, annyival is inkább, mert fogantatási kívánja az általa ajánlott védő-oltásokat az ottani tehénorszádon. A *Localanzeiger* ellenben megca-folja a visszalépés híret. Csak az szerinte a tény, hogy Koch tanár az utolsó években többször ki-jelentette barátai előtt, hogy csakis 60 éves ko-ráig óhajta megtartani jelenlegi hivatalos álla-sait, hogy még hátralévő éveit nyugodtan tölt-hesse el.

— **Huszárok zendülése.** A három esztendőjüket leszoigált pozsonyi huszárok zendülése dolgában a katonai hatóság szigorú vizsgálatot indított. A nyomozás kiderítette, hogy kedden reggel egy *Leitner* nevű tarmadéves huszár folyton izgatja a társat, hogy ne takarítsanak ünneppap istálót, hiszen már rég otthon kellene lenniük. Tíz huszár nyomban othagyta az istállót s átment a szemközti levő kocsmába, ahol iszonyu sok rumot ittak meg. Lerészegedtek s a koszmáros feleségére támadtak, mikor már több rumot nem akart nekik adni. Eppen ekkor lépett be a kocsmába *Borsich* őrmester s ráparancsolt a részeg katonákra, hogy azonnal menjenek vissza a kaszárnyába. A huszárok erre vén zupásnak csufolták az őrmestert. *Borsich* dühében kardot rántott, de vesztette, mert az egész csapat melynél nem is volt oldalgyevert, nekirontott, a *Jüdre* teperte és saját kardjával ütlegelte. A század második őrmestere, *Benkó*, aki a nagy ribillió ballatára átsietett a kocsmába, hogy kártársának segítségére legyen, hasonló bánásmódban részesült. Miután a garázdálkodó részeg huszárokkal sehogysem lehetett boldogulni és a többi huszárok nem voltak hajlandók a renitensekkel szembeállni, sőt az engedelmességet egyenesen megtagadták, — nem maradt egyéb hátra, mint a közel-levő vadászaktanyódtól egy erős őrvíratot segítségül hívni. Az őrvírat vezetője, egy fiatal hadnagy, azon volt, hogy a lázadó huszárokat lehetőleg jó szóval észre térítse, de vállalkozása kudarcot vallott, mert a dühöngők őt is megrohanák, a *Jüdre* teperték és állítólag a testén táncolni kezdtek, mire perze a künnálló őrvírat fegyveres erővel kiszabadította a hadnagyot a dühöngők kezéből és az egész társaságot a kaszárnyába kísérte. Ebben a küzdelemben, melynek a véletlenül arra sétáló honvédkerületi parancsnok, *Benedek* altábornagy is szemtanuja volt, két huszár súlyosan megsérült. Ezeket a kórházba kellett szállítani. *Borsich* őrmester sérülései nem súlyosak mert többnyire lapos vágásokat kapott, azonkívül még nyolc huszár szenvedett enyhébb sérüléseket.

— **Beteg teológiai tanár.** *Kovács* Albert református teológiai tanár s kiváló író hetek óta súlyos betegnek tejszik *Csepreghy*-utca 2. szám alatti lakásán. Állapota ma annyira válságosra fordult, hogy orvosai minden reményt feladtak.

— **Senti leánya.** A minap egy rendőri egy tizenkilenc éves vak leányt vitt a főkapitányságra, aki-nek nem volt lakása. A toloncházban helyezték el s a leány itt azt mondta, hogy *Miller* Márának hívják. Szülőit egyáltalán nem ismerle s azt sem tudja, hogy hol született. Csak arra emlékszik, hogy másfél éves korában egy *Miller* nevű komédiásból került, aki tel-nevelte. A rendőrség most azt kutatja, hogy tulajdon-képpen ki ez a leány. A termete alacsony, arca kerek, haja barna s mindkét szemére vak. Magyarul és tótul beszél.

— **Alapítványi helyek vakok részére.** A vakok budapesti intézetében az idei tanév végén 14 ingye-nes alapítványi hely üresedik meg. Pályázatnak 8 éven felül és 10 éven aluli vak gyermekek, továbbá olyanok, akik az iskolai oktatás későbbi éveiben va-kultak meg, de még nem 14 évesek. A kérvényeket a közoktatási minisztériumból címve az intézet igaz-

gatóságához (Budapest, VII. István-ut 95.) kell be-nyújtani.

— **A társadalmi fejlődés iránya.** A *Társadalmi-tudományi Társaság* felolvasás- és vitaciklust rendez a társadalmi fejlődés iránya megjelölésének szolgálatá-ban. Nálunk még az úgynevezett művelt közönség is megelégszik azzal, hogy a liberalizmus = maohaes-terizmus, a győnge kizsípolyozása a gazdaságilag erősebb által; a szocializmus = földfelelő és a konzervativizmus vagy keresztény-szocializmus = fekete csuha, sőtét reakció stb. Az eszmék a zürza-varában a társaság hasznos munkát teljesít, mikorarról gondoskodik, hogy a nyugati szociális fejlődésnek ezeket az egymással küzdő alapirányzatait szakembe-rek (kik teljes meggyőződéssel képviselik az ilotó világállapot) egy-egy felolvasásban bemutassák, ki-fejtsék azok történelmi kialakulását s érvényesi sék mellettük az iskola egész tudományos fegyver-tárát. A felolvasások nyomában vita fog meg-indulni; résztvehet ebben mindenki, aki a modern szociologia ez alapvető kérdéseiben jártas, még pedig a legellentétebb álláspontok képviselői is. A felo-vasásokból és a vitákból minden napilolitikai szig-geruan ki lesz zárva. Nem az a kérdés, hogy ma mit tegyen vagy mit ne tegyen a mai magyar po-litika, hanem kizárólag az: melyek a jelenlegi társa-dalmi fejlődés uralkodó és a jövő kialakulását meg-szabó erők és szempontjai? A ciklus négy előolvasás-ból és a vitából fog állani. Gróf *Eathány* Ervin az anárkizmus, *Gelecz* Sarolta a konzervativizmust (ke-resztény-szocializmust), dr. *Gratz* Gusztáv a liberaliz-must, dr. *Szabó* Ervin a szocializmust fogja előadni. Az első felolvasás a dr. *Gratz* Gusztávé, február 14-én, vasárnap délelőt 11 órakor lesz a Kereske-delmi és Iparkamara (V., Szemere-utca 6) dísz-termében.

— **Uj összeesküvés Oroszországban.** Oroszországban megint összeesküvést fedeztek fel. Még pedig most a változatoság kedvéért *Kiebben*. Hogy milyen természetű az ő-szeeskü-vés, arról nem szamol be a távirat, de igenis arról, hogy kétszázötven embert letartóztattak. Vajon nem azért volt-e szükség az egész ő-s zes-eküvére, hogy néhány gyanús és alkalmatlan embert ártalmatlan tegyenek? Ezzel a hírrel kap-csolatban különben egy szent-pétervári táviratban azt jelentik, hogy *Galyzin* herceg tífiszi kormányzó ellen újabb merényletet követtek. Már hetek óta kapott fenyegető leveleket és a napokban bom-bát dobtak a palotájába, de az nem robbant fel. A herceg családostul egy szállóba költözött át. Több száz örmény forradalmárt letartóztattak.

— **Milíomes mosogató lány.** Történnék még mesebeli dolgok a világon. *Badenben* meghalt a na-pokban egy *Vogelsang* nevű öreg kisasszony, aki a sors küönös kedvezéséből milíomes lett, holott vala-mikor csak kisegítőleány volt egy vendéglőadó köny-háján. Fiaalkorában történt, hogy beállt *Vogelsang* fogadó s szolgálatába, aki a *Zum König von Ungarn*-nak volt a tulajdonosa. A fogadónak nem volt gyer-meke s gyakran mondogta, hogy boldog volna, ha olyan gyermeke volna, mint a kis *Kristberg*-lány (igy hívták akkor a most elhalt hölgyet). Mikor aztán meghalt a felesége, gyors elhatározással örökbe-fogadta a leányt. S a kis kisegítő kuka-leány a kony-hából a gazda ura akábszába költözött át. Nyolc- kilen-cével ezelőt meghalt a jeltörője, amit annyira a lel-kére veit, hogy teljesen visszavonult, azóta csak két enokatestvérével érintkezett neha egyszerre milíomes hölgy lett belőle. Ot hónappal ezelőt *Badenbe* költ-özött, ahol őrangyala lett a szegényeknek.

— **Az elhagyott gyermek.** A *Vendel-utcai* gyer-mekmenhely minapi titokzatos kisjüvevénye dolgában a rendőrség bejelentette már a vizsgálatot. A menhely gondnoknaga révén (IX. Tüzoltó-utca 7.) jöszivül embe-rek a kis leányt örökbe fogadhatják. E végből a gondnoknagnál lehet je entkezni.

— **A postakocsi.** Eddigél nagyon gyakran megesselt, hogy a postakocsisok, csekély borraváló fejében utasokat vettek maguk mellé a bakra. Ennek az állapotnak, mely sok bajnak volt már az okozója, véget ve: most *Hieronymi* Károly kereskedelemügyi miniszter rendelete, melyre valóban szükség volt. A miniszter utasította az összes szállító postamestereket és postahivataltokat, hogy kocsisaikat a postaszállítási szabályszerű ellátása körül és különösképpen a tilos utasszállítás szempontjából szigoruan ellenőrizék.

— **A Duna apátisa.** A folyamánórnióki hivatal-hoz érkezett jelentések szerint a Duna az egész sza-kaszon szokatlan apadásnak indult. A víz teljesen jégmentes és ha az idő enyhe marad, valószínű, hogy áradás fog bekövetkezni.

— **Házasság** *Dieck* Armin e hó 7-ikén vezeti ogy-tárhoz a miskolczi israhelita templomban *Wechsler* Berta kisasszonyt, *Wechsler* Sámuel hereskedő leányát.

— **Bermann** Nelli kisasszonyt *Beregszászról* elje-gyeste *Mittelmann* Gábor Nagy-Bereznáról.

— **Jótkony adomány.** Egy magát megnevezni nem akartó ur a *Gyermekbarát*-egyesület javára 5 (öt) koronát küldött be hozzánk. A jótkony adományt rendeltetési helyre juttattuk.

— **A gyáva!** A *szalonkiki Éden-színházban*, mint egy távirat jelenti, szörnyű zavart okozott egy örült ember. A *Bessa* (Vérbosszu) című dráma került színpadra. A darab meséje az, hogy egy beto-ges, öreg albán leányt elcsábítja egy ifju és az apa ezért *bessát* fogad egy gazdag albánnal a csábító ellen. A *Bessa* kötelező és az albán a csábító keresésére indul. Meg is találja, de amikor le akarja szurni, felismeri benne saját fiát. Ekkor karja lehanyatlík és küzd magában, hogy mit tegyen. Ebben a pillanatban egy páholyban ülő fiatal albán férfi a páholyból kihajolva, revol-vert fogott a színpadi szereplőkre és magából kikelve ordította:

— Hajtsd végre a bessát!
A színházban borzasztó fejellenség keletke-zett, a színház megdermedve állottak a szim-padon. Ekkor az exaltált albán ifju kétszer a szere-plő színesre lött, de nem talált. A közönség rémulően tödült ki a színházból és csodálatos módon a nagy tolongásban szerencsétlenség nem történt. A revolveres szereplőt a rendőrség letar-tóztatta és mialatt bekísérték, izgatottan csak ezt hajtogatta:

— A gyáva nem merle végrehajítani a bessát!

— **739-239.** Ez két telefonnak a száma. Az egyik *Ziefon*, a *739-es*, *Márkus* József, Budapest székes-lőváros polgármesteré, a másik Budapest székes-lőváros egyik szénkereskedőjének az üzletében van. Természetes tehát, hogy azokat, akik a főpolgár-mesterrel akarnak telefonon beszélni, nagyon gyak-ran kötik össze a szeszessel és — viszont. Ami végre is nem nagy csoda. Hiszen hétszázharminckilenc és hétszázharminckilenc között éppen csak egy rokon-hangzásu betű a különbség. Mindezek következtében a főpolgármesternek gyakran kell a hívogató csöngé-tésre bemondania a telefonba ezt a stereotip feleletet:
— Kérem itt a főpolgármester beszél és nem a szesz.

— És ugyancsak a főnnebb jelzett okok miatt esett meg a minap az itt elmondandó história.

Megszólal a főpolgármester telefonjának a csöb-gejtője, s *Márkus* József főpolgármester ur már-már készen volt az ő gépies válaszával: „Kérem, itt ...“ De a másik fél félbeszakította birtelen. Élénk, ked-vesen csengő női hang volt, s a polgármester örven-detes meglepetéssel hallotta a következőket:
— Kérem, itt *Küry* Klára; küldjön hat szákkal hamar.

A főpolgármester agyában pajkos ötlet született meg egyelőn pillanat a'at. Nem fejezte be félbeszaki-tott mondasát, hogy: „Kérem itt a főpolgármester be-zsél, s nem a szesz!“, hanem ezt felelte:

— Milyen kérem?

— Ugyan, hisz tudhatnák már, hogy nagy dara-bos porosz szesz.

— Hát magyar művészno létere a nagysága bizony inkább magyar szénnel lüthetne — szólott most bele a telefonba a főpolgármester és nagyot nevetett magában.

— E'nyne, micsoda beszéd ez! Csak nem fog engem hazafiságra oktatni?! ... Különbben is küldje azt ami rendelék és punktm.

— Ezt meg a bájos primadonna mondta pattogva, amire aztán csak ez a szerény válasz következett:

— No jó, majd küldünk.

— És a főpolgármester eleget is tett a megbízatás-nak. Leküldte legényét a szeszhez, hogy rendelje meg a hat zsák szesz, sőt el is küldte a legényét *Küry* Klárához a szénnel és a következő levéllel:

Igen tisztelt művészno!
A legényem ime viszi a hat zsák porosz szesz; azért pedig ne tessék haragudni, hogy a magyar lőváros főpolgármestere létemre magyar szesz ajánlottam. Miután állandóan mégsem vál-lalkozhatom a szénzállításra, tisztellett figyelm-zetemet a telefonutatisásra, hogy a kétszázat ugy kell mondani: *hét-házas*, nehogy a *hét-házas* összetéveszszék. Köszöneteket a kedves mamának hazafias üdvözléttel

hódoló híve
Márkus József s. k.
főpolgármester.

Volt nagy kacagás erre a levélre, amelyre *Küry* Klára azzal felelt, hogy kikereste legsikeri több arc-képét s átadta a legénynek a főpolgármesterék szá-mára ezzel a felirással:

A legdálisabb magyar szeszlegény bájos nevének, *Márkus* Józsefné ő méltóságá-nak szeretetteljes köszönetekkel *Küry* Klára.

— **Letartóztatott szelhasos.** *Eszék*ről távira-tozzák: Vukovarról letartóztatták a szerb szüle-tésű *Milojevic* nevű szelhasost, ki majd mint szerb pápa majd pedig mint katonatiszt és magyarsagu montenegrói hivatalnok sok csalást követett el Szer-biában. Midőn már sok csalására rájöttek, Horvát-szágba menekült, hol, különösen *Lika* vidékén, gróf *Dungerszky* néven követett el csalásokat. A vuko-vári rendőrség letartóztatta *Milojevic*st.

— **Négy összetört csengő.** A Fülöp-szigetek lakói már kezdenek beletörödni az amerikai uralomba, de a spanyol nép még most is kesereg a szigetek elvesztésén. A közvéleménynek elkéseskedését tükrözteti vissza a képviselőihez hangulata, amely öríási zajban tárgyalja ma a fájdalmas ügyet. Egy *Calmeron* nevű képviselő a valenciai püspököt támadta, aki a Fülöp-szigetek védelmére kiküldött bizottság elnöke volt. Hiába védte a kormány a püspököt, a láma csak nem szűnt, sőt a többség az ellenzék a legdurvább inzultusokat vagdoszták egymás fejébe. *Négy csengőt tört össze az elnök, míg nagynehezen helyre tudta állítani a nyugalmat.* A törvényhozó-testület a méltóságán esett csorbát kiköszörülte tehát, de ott hevert asztalán a négy elpusztult csengő, csufúságúal a spanyol ércöntő iparnak.

— **Forrongás a Dévidéken.** A dévidéki szerb nép mozgolódásáról, amely legutóbb a *bavansitvet* eset alkalmából foglalkoztatta a lapokat, riasztó híreket közöl a *Temesvári Hírlap*.

Arról van szó ezekben a hírekben, hogy *Fehért* templom környékén, de másutt is a szerb lakosság *tegyverkez*. Tömegesen vásárolják fehértemplomi és temesvári kereskedőknél a *bavansitvet*, *dubovcit* és *sokolovci* szerb parasztok a hadsereg által kímusíralt *Wernald-tegyvereket*. Egy ilyen *Wernald-tegyver* szuronyal és 80 tölténnyel együtt tudvalevőleg csak néhány forintba kerül. Azonkívül sokan közvetlenül Budapestről hozzák postán ezeket a *tegyvereket*. Egy-két hónap óta folyik ez a rendszeres *tegyverke*zés a szerb nép körében, ugyanarra, hogy vannak *községek*, ahol ma már 2-300 *Wernald* tartogatnak *elrejtve*. Meg is mondják őszintén a Fehért templomba vásárlás céljából beránduló szerb parasztok:

— *Most már van *tegyverünk*, ha egyszer a svábákka' összekapunk.*

Idézett lapírtásunk szerint a környék magyar, német és oláh földművelése aggódva emlegeti, hogy a szerb *valamire készülnek*. Hogy ez a készülődés igaz-e, vagy csak a felizgatott tantázia szüleménye, arról feleljen a *Temesvári Hírlap*.

— **Farsang.** A Kispesten építendő ág. evangélikus templom javára bangversenyenl egybekötött táncmulatság volt február 2-án a kispesti színházban. A koncertben *Titzer Antáné*, *Horváthi Endre*, *Stalmach Sándor* és *Fehérkúti Rózsi*ka vettek részt szép sikerrel. — **Eudapesti Katona Tudományos és Készítőegylet** február 9-én saját helyiségében (Váci-utca 33.) bált rendez. — **A Magyar Turista Egyesület** budapesti osztálya február 13-án jótékonycélú táncestét ad a *Magyar Tiszviselői Országos Egylet*nek helyiségében (VIII. Esterházy-utca 4. sz.). — **A Fehérgyarmati bál** február 6-án lesz az *Ottón körben*. A bál védőnküoi: *gróf Hugonai Béláné*, *dr. Chorin Ferenoné* és *dr. Luby Gyuláné*. *Jegyek a rendezőség* irodájában (József-utca 81.) kaphatók. — **A Magyarországi Autómobilvesztők és Szerelők Szakegylete** február 14-én a régi Lővőde dísztermében (Roitenbiller-utca 37/6. sz.) táncestét ad.

— **Nagy zivatar Angliában.** Londonból táviratozzák, hogy Anglia déli részében és a Themse torkolata körül rendkívül magas vízálás és nagy zivatar volt. *Cornwallban* és a *Scilly-szigeteken* a vihar nagy károkat okozott. *Portsmouth* 's alacsonyra lekvő részei víz alatt állanak. A közúti forgalom megrekedt. A házak pincéi vízzel teltek meg. *Plymouthban* öríasi hullámok elseperték a parton levő kis falusi házak tetőit. A gátöltés alá van mosva és a hullámőrön 200 láb széles szakadás tástong. *Hastingsban* a hullámőrökből hatalmas cementömbök szakadtak ki, melyeket a víz a parton porrá zuzott. A Themse Londonban is rendkívül magasra dagadt. A folyó partján lévő lakóházak és tiszletek vízben állanak. London környékén több esser hold el van árasztva. A Themse vize 1901. novemberében állott legmagasabban. *Kentben* is sok mértöldnyi terület került a hosszú esőcészek miatt víz alá. A *Daily Mail* jelentése szerint *Jerseyben* a zivatar után több földlökést észleltek.

— **Ingeny-tej.** Január havában az *Ingeny-tej* intézmény *Isabella-utcai* helyiségében és *kőbányai* fiókjában összesen 85.840 adag tej, ugyanannyi *szemle* és 3778 palaok *Szekely-féle* tej került kiosztásra. Ezek a számok bizonyítják, hogy ez az intézmény mily nagy és *humánus munkát* végez, s mennyire *kiérdemli* a nagy közönség támogatását.

— **Merénylet egy bankigazgató ellen.** *Braunschweigből* táviratozzák, hogy *Osterodeben* *dr. Beckmann* Wiesbadenből rálőtt nyílt utcaon *Scheiber* bankigazgatóra és a lábán s a kezén súlyosan megbesebcsítette. A merénylőt letartóztatták. Tettenek oka az, hogy *pénzügyi differenciái* voltak a bankigazgatóval.

— **Orthopédia.** *Hessing Frigyes* bajor udvari tanácsos, az *Augsburg* melletti *göppingeni* orthopédiai gyógyintézet *igazgató-tulajdonosa* csütörtökön Budapestre érkezék és péntektől *hétóig* bejáról naponta délelőtli tizenegyóti egyig a *Hungária-szállóban* fogad.

— **A főrabbi gyermekei.** *Trierből* táviratozzák: Ma reggel *Basfreund* főrabbi hét gyermekét eszméletlenül találtak a gyűgyükben. A befűtött kályhából szögáz töltött ki és ettől *ájultak* el a gyermekek. A gyors orvosi segítség talán még megmentheti a hét gyermeket.

— **Az eszperanto és a hadsereg.** Az eszperanto, az a bizonyos világnyelv, amelynek ország-határokat kellene ledöntenie, mindenáron életrevalósodik. Kiteszik a szűrést az ajtón, bejön az ablakon, s csukjanak bár be gondosan minden ablakot, a legelső kinálkozó részen meghát be akar surranni. Mint általános világnyelvet sehogysem akarták idáig komolyan venni. Az eszperantonak *hiess* furcsa, mulatságos az íze. Szóval, nem kell. Hát esend van körülötte jó ideig, az ember azt hinné, végképp elaludt. Most megint ha'lunk róla, réshez jutott, tehát jelenkezik. Magyarországnak és Ausztriának sok a baja, vesződsége a német szolgálati és vezényleti nyelv miatt, egy egész keserves esztendő és minden rossz következményeit ennek a kérdésnek köszönhetjük. Most előáll egy német hitelap, a *Wage*, s azt mondja, kár annyit kioldni a dologgal, mikor ott van a jó öreg eszperanto. Legyen az a vezénylet nyelve. Ez senkinek sem lehet vörös posztó. Az egész nyelvnek a grammatikája tizenyolc szabály, az egészét hihetetlenül rövid idő alatt lehet megtanulni. Nyolcszáz szótól az összes európai nyelvekből, husz képző, és ezeknek a segítségével a teljes szóbőséget kapja meg az ember a nélkül, hogy egy nyelvet a rengeteg szavait különkülön kellene elsajátítani. Tiszt, altszik, aki értelmes, néhány hét alatt az egész nyelvet megtanulhatná, a közlegénynek pedig csak a vezénylésóra van szüköség, amelyek ime így hangzanának: *Vigyázz! — Atentü! Jobbra nézz! — Okuloj dekizatre! Pihenj! — Ripozu! Egyvert a lábhoz! — Pafilo ai piedo! Szuronyt szegezz! — Szumetu bajontru! — Persze mindez csak ötlete egy lapnak; az eszperanto ablak-réshez jutott, hát próbálkozik. Érdekes még a dologban az, hogy ez alkalommal éppen Bécsben.*

— **A jövő század asszonyáról.** A *Nöisztviselői Országos Egylet*ében tegnap *dr. Besnyó Béia* magas színvonalon álló, érdekes szabadelőadást tartott a jövő század asszonyáról. Mely szociális-tudással s lényes dialektikával beszélt témájáról, a komoly előadást irapsans öletekkel is fűszerezve. A hallgatóság lelkesen megtapsolta az előadót.

— **Boda levélhordó támadása.** *Csontos Mihály* urasági inas, akit azzal gyanúsítanak, hogy *ökövette* el *Boda István* pénzeslevélhordó ellen a merényletet, erős őrizet alatt tartják a rendőrségben. A detektívek egyre gyűjtik ellene a terhelő bizonyítékokat s a rendőrségben most már biztosra veszik, hogy benne kérekerítették nemcsak *Boda* merénylőjét, hanem a *Kispesti-Szentlőrinc* között *Török* villamosvasuti kalauz ellen elkövetett rablótámadás tettesét is. *Bonis István* rendőrfogalmazó ma egész nap *Csontos* kihallgatásával bajlódott. *Csontos* a bizonyítékok sulya alatt még délelőtt beismerte, hogy része volt az *Isaszeghi* és *Aszódi* között elkövetett rablásban. Azt azonban határozottan tagadja, hogy *Boda* levélhordót *ö* rabolta volna ki. Tagadásával szemben azonban több körülmény ellene szól. A rendőrség ugyanis megállapította, hogy *Csontos* a merénylet idején az *Országház-utca* 13-ik számú házában lakott. Ugyanitt lakik még ma is egy *Balázs Gizella* névű fiatal leány, aki azt mondta a rendőrségben, hogy *Csontos* azon a bizonyos ssterdai napon, amelyen a rablómerénylet történt, barna köpönyegben távozott hazulról. A merénylő tudvalevőleg ilyen barna havelokban volt a tanuk állítása szerint. Azt is mondja a kis leány, hogy *Csontos*, amikor délelőli hazatért, nagyon izgatott volt s azóta, amíg a házában lakott, sohasem látta rajta a barna köpönyeget, sőt 3-4 napig ki se mozdult a lakásából. Pár nappal később sok pénzt láttak nála és elegáns ruhákat vásárolt. Ugyanílyen értelemben vallott a háznak több lakója is. A veszedelmes ember kihallgatását folytatja a rendőrség.

— **A művészettörténeti kiállítás.** A Nemzeti Szalon kiállításai közül még egynek sem volt olyan nagy sikere, mint az angol és francia nagymesterek képeiből rendezett művészettörténeti kiállításnak. A kiállítást naponta sokan látogatják s ezért az igazgatóság elhatározta, hogy még három hétig nyitva tartja.

— **Sikkasztás.** A kassai betegsegélyező-pénztárban ma nagy sikkasztásnak jötek a nyomára: *Kunati Emil* pénztáros és *Gönczi Adólf* ellenőr már évek óta lopták a pénztárt. Az elsikkasztott összeg nagyságát megállapítani nem lehet, mert könyveket nem vezettek, csak egyes lapokra vannak felírva a tagok tartozásai, úgy hogy a már eltávozott tagoknak sem a tartozásai, sem a befizetéseit meg nem állapíthatók. 8469 koronának elsikkasztásai a büntösök beismerték. *Kunati* a rendőrség ma delután letartóztatta és átkísérte az ügyészséghez, *Gönczit* egyelőre szabadon hagyták. A nevezettek ellen tegnap az ügyészség vádiratot adott be régebben elsikkasztott 800 korona miatt, ez okozta a mai tüzetes vizsgálatot, mikor is a hiányra rájöttek.

— **Divatós ismételenések.** A székesfehérvári kereskedelmi csarnokban e hó 6-án, szombaton este 8 órakor *Gelléri Mór*, az Országos Ipargegyesület igazgatója tart előadást *Divatós ismételenések* cím alatt, különös figyelemmel a szecesszióznak a műiparban való terjedésére.

— **Magyar pénz a szerb kulturának.** *Izzalmos* botrányok közt zajlott le ma *Ujvidék* városi közgyűlése. Napirenden volt a szerb szin-társulatnak szubvenció iránt benyújtott kérvénye, amely már napokkal ezelőtt ellenséges pártokat teremtett a bizottsági tagok között. Megtörtént az a végzetes dolog, hogy a magyarok nem fogták kezét a magyar nyelv jogának megvédésére, hanem egy részük — az ott nemrég megalakult *Bánffy-párt* — kezét fogott a szerb tulzókkal s ezzel súlyos vereségét okozta a nemzeti ügynek.

A szerb szin-társulat évente 2000 koronányi szubvenciót kér a nyomadására a szinügyi bizottság *dr. Nemes* indítványára elutasító határozatot hozott. — A városi közgyűlésen ma *Milovanovics* szerb tanító heves hangú beszédben azt fejtegette, hogy *magyar kultúra nincs*. Jóval messzebb ment *dr. Vučetics*, aki kijelentette, hogy a *szerbőség* a *magyar-sággal* szemben mindig az *ellentétben* lesz, ha a szubvenciót meg nem szavazzák, mert a szerbek csakis a saját kulturájuk céljaira áldozhatnak. Erre *dr. Nemes Sándor* szólt fel, aki a magyarok viharos tapsa mellett rámutatott a csanádi példára, ahol a kabinetiroda német leiratát visszutasították. Követeli a szubvenció megtagadását, mert a magyar nemzeti eszme a nemzeti-ségi örökvések elől meg nem hátrálhat. E szavakra a szerbek iszonyú sívaját támasztanak a padokat verik. A nagy lármában szinte tetlegességtől kellett tartani. *Dr. Salay* közjegyző leiszólása után, aki a *Nemes* indítványát pártolta, nérszerinti szavazás következett. A szubvenció mellett szavaztak a szerbek és több magyar bizottsági tag. Tizenhat városi tanácsos tartózkodott a szavazástól, noha a tanács tegnap a szubvenció ellen foglalt állást. A tanácsbeliek közül a magyar álláspont mellett csupán *Salay* polgármester, *Profuma* közjegyző és *Kunzl* közgyám szavazott. A szavazás eredménye az lett, hogy a szubvenciót harminchat szóval huszonkilenc ellen megszavazták. Az eredményt nagy ekekesedéssel fogadták.

— **Az argentiniai hus.** *Bécsből* táviratozzák: Ma érkezett meg az első waggon argentiniai hus. A helytartósági tanács úgy intézkedett hogy a szállít-mányt ne kézbesítsék a bécsi dísznászirraktáraknak. Az argentiniai hus a vámbívatásban van. Délelőtli kilenc órakor megjelent itt a zsírtelepek igazgatója, *Hoffmann Lajos*, továbbá *Hütter*, a mészáros-ipartestület elnöke és *Jedek*, a megtagadta a elnöke. A szállító-cégnek a vámbívatál megtárgyalta a hus kiszolgáltatását. *Hoffmann* és *Jedek* előbb *Lueger* polgármesterhez fordultak, aki miután kijelentette, hogy nem avatkozik ebbe az ügybe mindkettő a miniszterelnökhöz mentek. A miniszterelnök igen hidegen fogadta őket s hosszas tanácskozás után kijelentette, hogy a huszállomány kiszolgáltatására vonatkozó kérésüket rögtön nem indíthatja el. Megkérdezte *Hoffmann*ót, vajjon osztrák állampolgár-e. Mikor ez igenlően válaszolt, a miniszterelnök így szólt:

— *Elég szomorú, hogy a kormányt amerikai hus behozatálával fenyegeti. A kormány nem téd azonban meg a fenyegetéstől, majd elbánk önnel. A döntést írásban megkapja!*

Ezzel a helytartósági tanácsoshoz mentek *Hoffmann* és *Jedek*. A tanácsos kijelentette hogy *ö* végrehajtó közeg s ebben az ügyben mit sem tehet. A vásárcsarnokban a mészárosok és bentések izgatottan tárgyalták az argentiniai hus bonyodalmaikat. Érdekes, hogy a behozatali tilalomról már január 23-án értesítették az osztrák határon levő vámőröskéket, a hus mindazonáltal átengedték, mert angol husnak volt jelezve. Egyelőre a csarnok hűtőwaggonjában marad az argentiniai hus. *Mérvadó* körökben azt állítják, hogy a miniszteri döntés okvetlenül elutasító lesz.

Bécsből jelenti tudósítónk telefonon: Még eddig nem bizonyos, hogy mi lesz a ma érkezett argentiniai hussal. Az árnástást a kormány semmi körülmények közt sem engedi meg. Az importőrök úgy akarják megkapni a húst, hogy kötelezni akarják magukat, hogy nem fogják azt áruba boosítani, hanem *nagy lakomát* jognak rendezni, bebizonyítandó, hogy az *argentiniai hus* é vezetes. A miniszterelnökségen *Koerber* ma hosszas tanácskozott az a *lategészségügyi* osztály vezetőjével. Az importőrök kiszámították, hogy az argentiniai hus kiogrammjá fogyasztási adóval együtt egy korona 20 fillérbe kerül.

— **Haltóság.** *Csaber Gyula* rendőrfelügyelő temetése pénteken délután 16 órakor lesz az *Üllői-ut* 103. számú grészaházból, ahol ma az elhunytat ravatalra helyezték.

— **Családi dráma.** *Berlinben*, mint onnan írják, véres családi dráma játszódott le tegnap. *Seelmann* Konstantin, egy biztosító-társaság vezérképviselője az anyagi zavarok elől a halálba menekült; egy vasúti kupéban agyonlőtte magát. *Seelmanné*, amint térje öngyilkosságáról értesült, elhatározta, hogy gyermekeivel együtt elpusztítja magát. *Esté* kilencóras leányá-

val és öt éves fiával bezárkózott a hálószobájába és megnyitotta a gázasapot. A cseléd csak reggel vette észre a dolgot, amikor a hálószoba ajtaját szokás ellenére zárva találta és erős gászagot érzelt. Késésgbe esetten rendőrt futott, aki feltörvén az ajtót, Seelmannét és gyermekeit ájultan hozta ki a szobából. A gyermekek mindjárt magukhoz tértek, az asszonyt azonban kórházba kellett szállítani.

— **Rendőri hírek.** Az éjszaka a Szigony-utcában, a József-fürdő mellett egy 30—35 évesnek látszó, a jobb munkásosztályhoz tartozó férfi főbe lőtte magát a meghalt. Kilitét nem tudják megállapítani. Kabátjában K. J. betűk vannak. — A rendőrség lefolytatta Zelinsky József rovtomultu lovászmestert, Marancsik Imre műszerész tanácsot. Bánóczy Gáspár kocsist Tóth István napszámost, Kollár János kocsist és Füller Mária cselédét lakásfosztás, illetve apróbb lopások miatt.

(x) **A gyermekek legioobb erősítő- és tápszerűl** a Zoltán-féle iz- és szagokúti csukamáj-olaj ajánlható. Üvege 2 K. Zoltán gyógytárában, Budapest, V., Szabadság-tér.

Bábel és biblia.

Visszapillantás.

Iria: Dr. Delitzsch Frigyes.

Bábel és biblia című első felolvasásom terjedelme nyomtatásban nem volt nagyobb 30 nyolcados lapnál, a második ennél is egy oldalal rövidebb, amikor pedig tavaly szeptemberben néhány hétre Londonba utaztam hogy visszavonulva elmélyedjek a felolvasásom nyomán támadt *Bábel és biblia* irodalomba: az értéktelen, sejtjes cikkeket kirotálva, 1350 kisebb- és 300 nagyobbterjedelmű hír- és folyóirat-közleményt nyaláboltam össze s hozzácsomagoltam 28 rőpiratot erről a tárgyról. A külföldi hírlapok idevágó irodalmát számba se vehettem, olyan mérhetetlen nagyra növekedett az. Hát még a levelek tömege! Felolvasásomról, melyet lefordítottak angol, olasz, dán, svéd, cseh, magyar, francia, orosz nyelvre, leveleket kaptam a szőirőzsa minden irányából, a föld minden zugából: Kalkuttától a kaliforniai prairiék kis farmjág és Norvégától Fokvárosig. A *Bábel és biblia*-mozgalom kibatott az egész emberiségre, sőt még ma is foglalkoztatja azokat, akik már megkondították feleke a lélekhangot; az evangélikus teológusok pedig nyilván vallják, hogy ez az áramlat még egyszer nagy hullámokat fog verni, mert a küzdelem nem végződött be.

Minderre azt mondják az én keresztény és zsidó kritikáim, hogy felolvasásom *semmi újat* sem tartalmazott, de még a régen ismert dolgokat sem valami szellemes formában táltaltam fel újra.

Nem szivesen lépek ki a nyilvánosság elé. Valóságos meggyőződésű embernek nem nagyon csábító állapot, ha hónapokon át az evangélikus és zsidó táborokból, sőt keresztény asszonyok is garmadával zudítják rá a legnagyobbbrészt névtelen gyalázkodó leveleket. De hát miért? Hiszen a maguk szakmájában kiváló teológusok, tanárok és lélekétek még az ékiráskutatók is azt hangoztatják, hogy felolvasásomban *semmi, de éppenséggel semmi új sem volt!*

Talán mégsem így igaz.

Nem tudok rá visszaemlékezni, hogy valaha áhidalta volna valaki a minden embert (Énoch és Éliás kivételével) egyformán elnyelő, végtelenül szomorú seoról szóló ó-testamentomi felolvasás és az új-testamentumnak a poklot és a paradíszomat megkülönböztető felolvasása két látogató úrt, mert hiszen azok a babyloniai kis sirléiratok, amelyek azt hirdetik, hogy a tulvilágon jutalom és áldás lesz osztályrésze annak, akit tisztá vízben elmerítenek, csak 1901 óta ismeretesek.

Arra sem tudok esetet, hogy az ősi ékirásu nevek: *lavitium, táum-ium*, amelyek közismeretűekké válván, lángba borították a világot, néhány assziriológus és teológus kis körén túl kibatottak volna; hiszen a kérdéses okiratokat a British Muzeum csak 1888-ban és 1889-ben adta közre. Hát aztán hogy lehetett volna 1903. január hónapja előtt párhuzamba állítani a mőzesi törvényeknek Jahve-től való kinyilatkoztatását a Hammurabi-törvényeknek Samastól eredő kinyilatkoztatásával, holott az utóbbiakat francia lefedezők csak 1202. októberében hozzák nyilvánosságra!

Am jól van, beletörődöm az egyhangú ítéletbe: felolvasásom nem tartalmazott *semmi újat*. Beérem azzal a tudattal, hogy valamelyes érdemem van régi ismereteknek és felfedezéseknek terjesztésében. De azt is mondják rólam, hogy szenzációt hajhásztam. Ugyan, ugyan! Hát hiszi-e az valaki, hogy régi ismeretek feltalálásával, különösen ha még csak nem is valami szellemes formában teszi azt az ember, szenzációs lehet kelteni? Igaz, külső körülmények szenzációs jellegűt adtak a két felolvasásnak; az ilyen külső körülmények az ügy érdekében hasznosak és

kívánatosak is, — de annyit tudok, hogy nekem nem kényerem a szenzációkergetés.

Még mindig eldöntendő az a kérdés, mint lehetett az hogy felolvasásom, amelyben kétségkívül sok volt, ami nem új, a laikusokat is annyira felizgatta a teológusok között pedig valóságos forradalmat támasztott. Mégis csak úgy lesz, hogy a laikusok szemében az, amit a szakértői réginék, közismeretűnek mondanak, újként hatott, nekik meglepetést hozott; a teológusok szűkebb vagy szélesebb körét pedig, akik valami okból elmulasztották azt a kötelességüket, hogy a laikusokkal megismertessék a „régit” teológiai és assziriológiai ismereteket, felrúta tespedéséből felolvasásom. Nyilvánvaló, hogy ezt az igaztosságot nemcsak felolvasásomnak ama ítegetései keltették, amelyek a babylon-assziriái ásatások eredményéről szóltak, hanem az ó-testamentomi irodalom és nevezetesen a pentateuch kritikájából levont tanulságok is, amelyeket felolvasásomban ismeretesekek tüntettem fel.

Sajnos, de érthető, hogy a zsidó teológia, amely nemzeti szempontokból és minden áron ragaszkodik a thórának isteni eredetéhez és éppen ezért kritikával megközelíthetetlennek tartja azt. Elvből ignorálja az ó-testamentomi tudomány vívmányait, amelyek tényleg csakhamar „régiek”-nek lesznek mondhatók s amelyek elválaszthatatlanok *Wellhausen* János nevével. De az evangélikus egyháztól, még pedig nemcsak a mereven orthodoxtól is, nagyon szeretnék fő és jelentéktelen lelkisájtórali ezeket az igazságokat távol tartani. Jellemző erre nézve egy evangélikus lelkész levele: „Az ön pompás könyvecskéje” (első felolvasásomat érti rajta), „nagyon alkalmas arra, hogy családi körben ismertessék, hogy nép- és iskolai könyvtárak megszerezzék. De akkor ki kellene belőle hagyni a pentateuch-bírálatról szóló részt és sok egyebet. A mi asszonyaink gyermekeink mit kezdjenek ezekkel? Azt találnák hinni, hogy a bibliahan való hitük, sőt minden hitük meg van támadva ezzel. Nem volna-e új, ha, a gyöngökre való tekintettel, könyvecskéjéből új kiadást rendezne?”

Bizony mondom, nagyon fájdalmasan esik egy tudósnak, ha azt teszik mel róla, hogy képes harmadfélszázad óta ismert, evangélikus és katolikus tudós teológusoktól elismert igazságokat a huszadik században agyonbaltani. Az igazság isteni eredetű, nem lehet azt elnémitani.

Ne feledjük el, hogy az ó-testamentomi tudomány körében még két olyan tény van az említettek kivül, amelyeket a teológusok eddigelé szintén nem ismerettek és nem terjesztettek eléggé, pedig azokban a vallási kérdések iránt érdeklődő laikusok megtalálják a legfontosabb alapvető tételeket az ó-testamentumi hit eredetének megértésére és a kereszténység helyes méltására. Ertem az egyház és az iskola viszonyát. Pueris debetur maxima reverentia. És mennyire bántó akkor a német tanáriknak az a panasza, hogy: a vallás tanítása, ahogyan ma az iskolákban folyik, nem szolgál a szív és a lélek építésére, hanem minden gondolkodó gyermekre nézve visszataszító. Az iskola örömszeretete megszabadulni a világ hétnapos teremtéséről szóló őskéleti eredetű mesének nyűgétől, az embernek agyagból való teremtésétől, az életnek az orron át történt belehelésétől, no meg attól az ósmóndától, hogy az asszony a férfi oldalbordájából teremtődött, hogy a vízözön a legmagasabb hegyek csucsaait is tizenöt öllel megháadta, hogy a Noé bárkjába belefért a teremtés minden lényé — ezektől a meséktől, amelyeknek a hitoktatásból való kiküszöbölése semmiképpen sem rendítené meg a keresztény hit alapjait. És ime, még az evangeikus egyház sem tudja magát rászanni ilyen elhatározó lépésre, amely nincs tekintettel a lélszégsegekre és nem bajlandó megalkuvásra, holott az evangélikus egyháznak nincs mit félnie az igazságtól. Pedig csak a tiszta, a leplezetlen igazság szabadíthatja fel a lelkeket.

Operatrust.

Száz olasz ur operatrustót alá-
kított.

Az illatos Itáliában
Őszebeszéltek urak, — százan.

Akik az olasz operának
Hű látogatói valának.

Kik, mint a nyúl a zöld bokorba,
Ültek esténként első sorba.

És hallgatták az operákat,
Amíg a tüllök befelé fordult.

Míg megbutultak mind a százan
Vagy kilenc olasz operában.

Őlsőhajítottak most a százak;
Bealkonyult az operának!

E nemes mű aj — jaj! — halódik
S az operett az egyre hódít.

Urak! álljuk el mi e lejtőt:
S legyünk olasz operamentők!

S megvették aznap még, a százak
Minden olasz operaházat.

Dicsérte a világ e tettet,
A százak meg összenevettek.

S megesküdték úgy éjjeltájon,
Hogy három évig csak balett lesz
Repertoáron . . .

—Y—

FŐVÁROS

(*) **A Király-Színház tüzbiztonsága.** A színházak tüzbiztonságát vizsgáló-bizottság ma délután a Király-Színházban tartotta meg a helyszíni szemlét. A bizottság tagjai előzetesen az igazgatói irodában gyülekeztek és mielőtt megkezdtek volna a helyszíni szemlét, a *Magyar Színházban* tapasztaltakat ismertette *Almády* tanácsnok a bizottság ama tagjaival, akik a színházban tartott vizsgálaton nem vettek részt. A bizottság pontban három órákor kezdte meg a Király-Színház felülvizsgálást és hét órára befejezte. A beható vizsgálat után konstátálták, hogy a színház tüzbiztonsága megfelelő és javítani való csak a nézőtéren akadt. A bizottság ugyanis úgy találta, hogy a két oldalifolyosó nem elegendő esetleges pánik esetén és a nézőtér közepén, ülőhelyek eltávolításával egy új, az előcsarnokba kivezető folyosó létesítését tartják szükségesnek. Ugyan-
csak ily módon kívánnak az emeleti erkélyen is még egy kijáratot. Néhány bizottsági tag a színház virágdiszítése ellen emelt kifogását és tüzbiztonsági szempontból azok eltávolítását kívánja. A részletes módosításokat a legközelebbi ülésén tárgyalja a bizottság és esetleges javaslatát ezután terjeszti a tanács elé.

(*) **A szemétfuvarozás megváltása.** A köztisztasági és közegészségi bizottság *Viola* Imre tanácsnok elnökele mellett ma tárgyalta a szemétfuvarozásra alakult részvénylárasáságnak azt az ajánlatát, hogy a székeslőváros vegye házikézelésbe a szemétfuvarozást és 1943.784 koronáért váltsa meg a szemétfuvarozó üzemet és az egész berendezést. A közegészségi és köztisztasági ügyosztály kimutatja, hogy az ajánlat előnyös a fővárosra, mert ezután évente 74.000 korona jövedelemre volna kilitás. A kérdés körül hosszas eszmecsere fejlődött, melyben résztvettek: *Hecht* Ernő, *Springer* Ferenc, *Szalai* Mihály, *Rőszavölgyi* Manó, *Horváth* János, *Mutschbacher* Béla. A bizottság elhatározta, hogy egy a bizottságot küldi ki a részletes megvizsgálás és előterjesztéssel céljából. Az albizottság tagjai lettek: *Hecht* Ernő, *Horváth* A. János, *Szalai* Mihály, *Rőszavölgyi* Manó, *Springer* Ferenc, *Földváry* Imre s a köztisztasági és közegészségi bizottság tisztviselői tagjai.

(*) **Az állóhelyek megszüntetése.** A tanács mai üléséből kifolyólag jelentést tesz a közgyűlésnek, hogy az állóhelyek megszüntetése milyen befolyással volt a forgalomra. A tanács tapasztalatai szerint az állóhelyek megszüntetése a forgalom *rendes lebonyolítását nem zavarta*. Csak azt tartja orvoslandónak a tanács, hogy a közúti vasut a tanuló-bérléjegyeket bevontá.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Műkedvelők az Uránlában.** A főváros előkelő hölgyeinek színe-java a *József* főherceg szanatórium-egyesület javára ma műkedvelői előadást rendezett az Uránia-Színházban. Az estét *Martos* Ferenc poétikus prólogja nyitotta meg, majd két egyfolyónasost a *Kaland* és *Az egyetlen leány* címűket játszották a műkedvelők. Biztos főlépésükkel, ügyes játékukkal oly frenetikus tapsokor ragadták az előkelő publikumot, aminők ritkán hangzanak föl a tudományos színház falai között. A színelőadás sikerében Bayer Béláné, *Eötvös* Bálintné, *Demkó* Ilona, *Martos* Sári, *Martos* Szilárdka, *Kuklay* Aranka, *Maleczky* Margit, *Henszelman* Béla, *Körmenyi* Imre, *Pintér* László, *Maleczky* Román, *Barsy* Aladár és *Dallos* Béla osztozkodtak. A programból iráppansul emelkedtek ki az előképek, amelyekben káprázatosan festői csoportozatokba sorakoztak a jótékony urihölgyek. *Márk* Lajosnak, a kiváló festőművésznak érdeme az előképek pompás összeállításá. Az Uránia-színház megtelt a magas színvonalu estére és a közönség elhalmozta a szereplőket a tetszés legzajosabb jeleivel.

**** A Tündérlak Magyarhonban felújítása.** Vasárnap délután ünnepi előadás lesz a Népszínházban, felújításra kerül a *Tündérlak Magyarhonban*, amelynek bemutató előadása 1876. május 6-án volt mely utolsó ízben 1899. október 4-én került színre, amikor éppen a 76-ik jubileárius előadás volt Vachot értékes műveinek. A népszínmű minden előadásában résztvevett *Blaha Lujza*; ki a vasárnap délutáni előadásnak is főszereplője lesz a csak egyedül 6 vész részt a vasárnapi előadásban azok közül, akik a bemutatón szerepeltek.

**** Vigaszínház.** A *Vigaszínház* szombatban a *Lulu*, Bertolazzi Carlo drámáját adák. A szerző *Milánóból* táviratot küldött, amelyben köszönetét fejezi ki a Vigaszínház igazgatóságának és művészeinek és kéri a Lulu közreműködőinek arczeit. Kívánságát természetesen teljesítették. — Holnap, csütörtökön, a *Mormolat* ismétlik. Az *Érvény utjainak* előkészületeivel annyira haladtak, hogy a bemutatón a jövő héten megtartják. A főszerepeket *Varsányi Irén* és *Harmat Hedvig*, *Hegedűs Gyula* és *Góth Sándor* játszzák.

**** „Minden jegy elkel.”** A Népszínházban a szezon során még nem tették ki oly gyakran a pénztár jóllé a minden jegy elkelte jelentő táblácskát, mint most: a *Katinka grófnő* előadásai alatt. Estéről-estére zsúfoltság meglik a Népszínház tágas nézőtere és a közönség igen jól mulat a romantikus operett szép szövegén. Szívesen tapsolja a főszereplőket: *Kury Klárát*, *Komlósy Emmát*, *Kovács Mihályt*, *Szirmai* és a többieket. *Kovács Mihály* már a holnapi előadásban új kuplékat énekel.

**** Operaművészeti Olaszországban.** Olaszországban már sok szó esett arról, hogy a klasszikus zene hazájában nem a legjobbak az operaviszonyok. Az állam csodálatosképpen nem sokat törődik a dalszínházakkal, ugyiszintén az egyes városok sem és innen van az, hogy az olasz dalszínházak túlyomó része impresszáriók kezében van, akik előtt az üzleti kérdés fontosabb a művészi feladatoknál. Az impresszárió arra fekteti a fülét, hogy egy start szerzőtessen, hogy azután a társulat többi tagjai milyenek, azzal nem sokat törődik. Az egyetlen város Milánó, ahol gazdag műbarátok áldoznak a művészet emelésére, de a többi városokban pariólás híján a legnagyobb tehetségek is elkallódnak. E bajok orvoslására az olasz arisztokrácia körében mozgalom indult meg mostanában és *Societa Italiana del Teatro* címen egy millió líra alaptőkével részvény-társaságot alapítanak, abból a célból, hogy kibérlik az előkelőbb operákat.

**** Magyar Színház.** A *Magyar Színház* újdonsága, a *hajdúk hadnagya* című operett készen várja a szombati bemutatót. A proméret művészi plakátok hirdetik, amelyek *Faragó Géza* rajzolt. — Vasárnap délután népszerű helységeket a *Sherry* körül színre.

**** A Színházegyesületből.** Az Országos Színházegyesület igazgatótanácsa az e hó 2-iki ülése következtében 9-én, kedden délután 3 ór körül tartja legközelebbi ülését, amelyen a múlt hónap ügyei kerülnek elintézés alá. A vidékieket *Szalács Andor* és *Szendrey Mihály* tanácsosok képviselik.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **A Magyar Történelmi Társulat** ma délután gróf *Teleki Géza* elnöklésével választmányi ülést tartott az Akadémiában. Az elnök kegyeltes szavakkal emlékeztet meg *Czobor Béláról*, a múlt héten elhunyt kiváló tudósról. Majd *Vécsey Tamás* egyetemi tanár méltatta általános figyelem közben *Csiky Kálmán* legutóbbi megjelent *Tacitus*-fordítását. *Nagy Gyula* főtitkár terjesztette elő végül titkári jelentését.

EGYESÜLETEK

(A magyar izraelita kézmű- és földművelési egyesület) választmányára dr. *Newman Ármin* országgyűlési képviselő elnöklésével ülést tartott. A napirend előtt az elnök közölte az emlékeztet meg *Weisz Manfredről*, a hölgybizottság elhunyt érdemes tagjáról, majd melegen üdvözölte báró *Herzog Mór* Lipót választmányi tagot családjának rangemlése alkalmából. A titkári bejelentésből a közönlött vettük tudomásul, hogy *Schwartz Abraham* és nejeinek emlékére gyermekei 5000 koronát adományoztak az egyesületnek, továbbá hogy a hölgybizottság gyűjtéséből legtovább 608 korona folyt be. *Maróthi Füst* Jakabné hölgybizottsági elnöknő bejelentette, hogy özevgy *Friedl* Adolfo 400 koronát adományozott korábbi alapítványának gyarapítására, s egyzerszintén a saját, valamint *Breiner L.* Zsigmondné bizottsági tag gyűjtésének eredményeképp 624 koronát nyújtott át. *Kemény Dávid* titkári tett végül jelentést az egyesület földművelésnévnapjáról.

(A Magyar Mérnök- és Építészegylet) vasutés hídelítési szakosztálya tegnap ülést tartott *Mark János* államvasuti igazgató elnökelete alatt. Dr. *Soulany Ottokár* déli vasuti főfelügyelő ismertette széles tárgyismerettel a vasuti biztosítási berendezéseket. E Gadását dr. *Soulany* az egyesület február 25-iki ülésén folytatja.

(A Szep Szív Társaság) tegnap este tartotta rendes havi összejövetelét József-tér 1. szám alatti helyiségében. Az ülésen megállapították a legutóbb meg-

tartott művészetet tisztá jövedelmét, mely 1000 koronán felüli összeget juttatott a Balaton-Füreden létesítendő gyermekdudlő javára. A hetigülés felülvizsgálata az összes bevételeket és kiadásokat, mindent rendben találván, megadta a főmentvényt és a *Hírlapírók Nyugdíjintézetének* 30 koronát szavazott meg. — A II. évi közgyűlés február hó 17-én lesz. A Hírlapírók Nyugdíjintézetének megszavazott 30 koronát a társaság kiadónvatainknak kültöte be, amely az adományt rendelkezési helyére juttatja.

(Jubiláló egyeslet.) A *Törvényszéki* szentegylet február 23-án ünnepi tennállásának ötvenéves jubileumát. Ebből az alkalmából a szentegylet díszközgyűlést tart, amelyet ünnepi lakoma követ.

SPORT

***. Bánat — Hazafiért.** Angliából azt a meglepő hírt táviratozták, hogy *Hazafi* nem vesz részt a Lincolnshire-handicapban és tulajdonosa a mai nap folyamán bánatot jelentett érte. A tavalyi Király-díj győztesének kiváló esélyét még az angol szaklapok is elismerték és így alig érhető ez a hirtelen dispozióváltozás. *Hazafi* e tntam helyett a Great Jubileera neveztek, jóllehet a Lincolnshire távja jobban megfelelt a pompás mennék.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Egy tót kolompós.** A váci püspök tavaly körlevelet intézett plébánosaihoz, felszólítván őket, hogy buzgóbban tanítsák az iskolákban a magyar nyelvet. *Kabina Ferenc* tót ügyvéd erre dühös lörmedvényt írt a *Hlasz Ludu* című paus.láv lapba. A budapesti királyi ügyészség a magyar nemzet elleni ígatas vétsége miatt fogta pörbe *Kabina Ferencet*, aki a tárgyalás alkalmával azzal védekezett, hogy ő izgatni nem akart s távolál tőle, hogy a magyarokat gyűlölje. Az esküdteket azonban nem batotta meg ez a mosakodás és kimondották, hogy a vádolt bűnös az ígatas vétségében, mire a törvényt alkalmazó bíróság *Kabina Ferencet háromhónapi állomgárára és 200 korona pénzbüntetésre* ítélte. A vádolt semmisségi panaszt jelentett be, amelyet ma tárgyalta a Kuria I. büntető tanácsa *Kelemen Mór* elnökelete alatt és *Tarnai János* bír. előadás mellett. A Kuria *Paumgarten Izidor* koronaügyész-helyettes indítványára az összes semmisségi panaszokat, mint alap nélküli valókát elutasította.

§§ **A katonai szállítások.** A közös hadügyminisztérium a múlt évben löhatalmazta a budapesti királyi ügyészséget, hogy rágalmarás miatt indíton pört *Nadányi Emil* hírlapíró ellen, aki a *Magyarország* című napilapban 1902. november 8-án cikket közölt a katonai szállításokról s e cikkben a közös hadsereg élelmező raktárainak lönkeit azzal vádolta meg, hogy egy nagy öggyel összejászta visszaéléseket követnek el. A hadügyminisztérium sajtópörtét ma tárgyalta a budapesti esküdtbíróság *Zsitovay Leo* elnöklésével. A vádat dr. *Magyar István* királyi ügyész képviselte. *Nadányi* kijelentette, hogy cikkehez az adatokat *Grünfeld Samu* gabonabizományostól, a *Taussig* szállító cég volt hivatalnokától kapta s ő cikkében említett vádakot erre a cégre vonatkoztatta, a katonai élelmező raktárak hivatalnokait meggyanúsítani nem volt szándékában. Amennyiben ez mégis megtörtént volna, bocsánatot kér. A *Taussig* céggel szemben, amely ellen külön sajtópört indított, kész a valódiságot bizonyítani. Az esküdtek főnöke, *Szabó József* kiindította a verditket, amely szerint az esküdtek a vádlottat nem bűnösnek mondták ki. Erre a törvényszék fölméltó ítéletet hozott.

TÁVIRATOK

A szerb kormány lemondása.

Belgrád, február 4. A Gruics-kabinet beadta a királynak lemondását. A király a lemondást elfogadta. Délutánra az elnökség a konakba hivatalos.

A magyar list ellen.

Bécs, február 4. A N. W. T. jelenti, hogy a magyar malmok tervezett rendszabályai következtében, amelyekkel a magyar listnek az osztrák malomipar rovására az osztrák piacokat meg akarják nyerni, az osztrák malmok hasonló rendszabályokkal fognak védekezni és számitanak e részben az osztrák érdekeit körökre, elsősorban a gabonatorzsdének támogatására. Az osztrák malomipar védelmére a magyar listre olyan pótdíjat vetnének ki, mint teszik Magyarországon az osztrák kukorral. Kevésbé hatásos védekezés, de könnyen keresztülvihető a második rendszabály: az árudíjzabásnak megfelelő változtatására. Ezzel az osztrák fogyasztópiacra jelentékenyen csekélyebb magyar list fog beözölni, mint eddig. Ehhez járul az a további árudíjzabásváltozás hogy az osztrák malmok állomásairól sokkal olcsóbb lesz a tarifa Bécsig, mint a hajó-tarifa, amelynek segítségével a magyar list eddig olcsón jutott az osztrák fővárosba. Az osztrák malomipar számít ebben a küzdelemben a városi hatóság közreműködésére, hogy a magyar malmok itteni

szabad raktárainak versenyével eredményesen szállhasson szembe.

Boykottált udvar.

Belgrád, február 4. A *Stampa* jelenti, hogy *Muraviov* orosz ügyvivő kijelentette *Nikolics* külügyminiszter előtt, hogy ő, valamint diplomata kollégái sajnálatukra nem fogadják el a február 10-iki udvari bála való meghívást, ha e hó 7-ig *Popovics* Demján ezredet a király első hadsegédét valamint a többi udvari szolgálatban levő *összeseküiket el nem távolítják*.

Veszekedő antisemiták.

Bécs, február 4. A közösgtanácsai keresztény-szocialista polgári klub mai ülésén elhatározta, hogy *Gregorig József* közösgtanácsost, aki az antisemita szövetség január 21-iki ülésén a keresztény-szocialista párt és annak egyes tagjai ellen vádakat emelt, a polgári klubból kizárja mert *Gregorig* vádjai mellett semmiféle bizonyítékokat sem tudott felhozni, sem pedig azokat visszavonni nem hajlandó.

A hererók lázadása.

Berlin, február 4. A *Habicht* parancsnoka jelenti Szvakopmundból: A *Franke*-század két ágyuval jelentette *Windhököt* és *Okahandát*. *Okahandát* a császár születésnapján szabadították fel vesztését nélkül, Múlt hó 28-án hatórás haru után megtámadták az ellenség főtáborát az *Okahandia* mellett levő *Vilmos-oszár-hegven*. Négyen megsebesültek. Az ellenség barmaival visszavonult az *Ojú Szangéti-heggyekbe*. Az ellenség a *windhöki* és *okahandiai* kerületekben, részben pedig *Garibaleiban* is elpusztította a majorkát és vasutakat. Ugyiszintén a *Johann Albrecht*-magaslaton lévő hegyi üteg-laktanyát. Eddig következő vesztéseket voltak: meggyilkoltak és nagy részben megsejkitottak 42 telepest, asszonyt és gyermeket. Gotabidet 15-ike óta ostromolják, *Oharuruból* holnap indulnak.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, február 4 (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Eladatott buza tiszavideki 8.50—8.95 K., búnsági 7.85—8.40 K., mosoni 8.10—8.30 K. *Rozs*, déli felvidéki 6.80—6.90 K., pestmegyei 6.80—6.90 K., déli vasuti 6.70—6.80 K., magyar tengeri 6.70—5.85 K., magyar zab 5.70—6.30 K., válogatott 6.65 K.

Berlin, február 4 (Gabonatorzsdé.) *Fuza* májusra 168.50 márká (9.88 korona), júliusra 169.50 márká (9.94 korona). — *Rozs* májusra 135.— márká (7.91 korona), júliusra 137.75 márká (8.07 korona). — *Zab* májusra 127.— márká (7.45 korona), júliusra 129.75 márká (7.60 korona). — *Tengeri* amerikai mixed májusra 110.75 márká (6.49 korona), júliusra 110.75 márká (6.49 korona). — *Spiritus* 70 márká (áróltyan 117.20 korona per 100 márká.) Irányzat: szilárd. Idő: lelhős.

APRÓ HIRDETÉSEKET

Kerepesi-ut 25. sz. alatt (Telefon 54—59) központi irodánkban és eredeti nyelven mellett még a következő nyelvkben lehet földni:

- Blockner J.** hirdetői iroda IV. Sztó-utca 5. szám.
- Breuer nővérek** dohánygyáradja Tere-körút 4. szám alatt.
- Deutch Miksáné** Andrássy-ut 28.
- Eckstein Bernát** hirdetői iroda V. ker. Furdó-utca 4. szám.
- Engelmann Mór** dohánygyáradja IV. ker. Kálin-tér 2. szám.
- Franke Pál** könyvkereskedő IV., Gróf Czárky-féle palota, Kossuth Lajos-utca, Kgygy-tér, (Kossuthherceg-utca sarkán.)
- Fischer J. D.** hirdetői iroda IV. Gerőgy-utca 1.
- Goldberger A. V.** hirdetői iroda IV. ker. Váci-utca 17. szám.
- Goldner Jozsef** Andrássy-ut 50.
- Goldgruber Mór** könyvkereskedő II. ker., Fő-utca 17. szám.
- Grosszmann Jágó** fűszer-és vegyeskereskedő MISKOLCZ és környéke részben hirdetések felvételi iroda
- Haenstein és Vogler** hirdetői iroda V. ker. Dorottya-utca 9. szám.
- Jambrikovits** dohánygyáradja Kerepesi-ut 50. (Takar-körút, épül.)
- Kernberg Rozália** dohánygyáradja VIII. ker., Múzeum-körút 10.
- Leopold Gyula** hirdetői iroda VII., Erzsébet-körút 54. L em.
- Messe Rudolf** IV., Ferencisk-laca 3.
- Mezei Antal** hirdetői iroda IV. ker., Eke-ut 2. szám.
- Nemetsek A. J.** ügy-áradja IV. ker., Pest-lér 3. szám.
- III. Nagel Ottó** könyvkereskedő Múzeum-körút 2. sz. (Nemzeti Színház hátsó.)
- Rohonczi Hona** dohánygyáradja VI., Andrássy-ut 48. szám.
- Sikray Samu** hirdetői iroda VI. ker., Váci-körút 33. szám.
- Sélyom Jakab** hirdetői iroda IX. kerület, Ferencisk-bazsára.
- Sopronyi V.** dohánygyáradja VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.
- Szántó Mór** dohánygyáradja IV., Kecskeméti-ut 14. szám.
- Szabó Eliz** dohánygyáradja Nagymező-ú. 12.
- Szwarz József** hirdetői iroda V. ker., Marokli-utca 4. sz.
- Schönwald Ferencné** dohánygyáradja Ferenc-körút 32. szám.
- Schödl Gyula** dohánygyáradja és posta-ügylőly V. Lipót-körút 8.
- Tenczer Gyula** hirdetői iroda V. ker., Szarvas-tér 5. szám.
- Toldi Lajos** könyvkereskedő II. ker., Fő-utca 2. szám.
- Weitzendorf Jakab** Király-utca 1.

Minden apróhirdetés, melyet itt este 6 óráig földünk, már másnap megjelentik a

BUDAPESTI NAPLÓBAN.

KÜLÖNFÉLÉK

Vihar keletkezik...

Vihar keletkezik,
S a föld porát a szél kavargva hajtja...
E kép boros szívem,
Az Isten tudja, miért, fogja tartja.

Az ember sorsa ez.
A porszem eljut a hegyről a völgybe,
S lemosa egy eső,
S a kis porszem nagy folyóba ömöl be...

De nyugtát nem leli.
Az ár dagad, nem tartja vissza semmi.
Az Óceán a vég.
Ott béke van... Oly jó ott lenni pihenni...

S csak félnie se kell,
Hogy egykoron az Óceán kiszárad:
A szenvedő világ
Bújában könnyet ejtne sohse fáradt...

Arató Pál.

+ Az eső és a szépség. Tudniillik a női szépség. Egy angol tudós — a következőkből ki fog tűnni, hogy bátran nevezhetjük szépségmeteorológusnak — nem elégedett meg mindazokkal az eredményekkel, amelyeket az eddigi kutatások az esőre nézve kiderítettek, hanem tovább kutatott. És az ő kutatásainak eredménye az a tétel lett, hogy annál szebbek valamely országnak az asszonyai, minél többször esik abba az országban. Ezért olyan szépek az angol nők, ezért olyan büvös-bájós a teinjük, ezért olyan ellenállhatatlan a szürke szemük, ezért olyan tökéletes a karcsúságuk és olyan selyemlány a hajuk. Nagy Britanniában ugyanis tulontul sok az eső. Igen ám, hangzott a tudós felé az ellenvetés, de hát az Olaszországban is nagyon szépek. Pedig hát a szép Olaszországban meg kevés az eső. A szépségmeteorológus erre is megtelelt. Szépek az olasz nők, az igaz, szépek, akár az istennők, de meddig tart a szépségük?... Bizonny nem sokáig. Hamar megöregednek, aruk elonnyad, ráncos lesz, foguk elomlik. S mindez csak azért van, mert Olaszországban szörnyen nagy a szárazság. Szóval a szárazság a legnagyobb ellensége a szépségnek. Angolországban még azt a megfigyelést is tettem tudósunk, hogy a legszebb nők azokon a vidékeken találhatók, amelyek közel vannak a tengerhez, ahol a levegő a legnedvesebb s a csapadék a leggyakoribb. Ki tudja, mi minden fejlődik ki még az angol tudósok a fölfedezéseiből. Lehet, hogy a jövőben a nők ernyő és kalap nélküli járnak majd az utcákon. Egy lap pedig képet tárna a jövőből szemünk elé, azt jósolja, hogy házi perpatvaroknál a férj nem ezt vág a majd az asszony fejéhez:

— Nem érdemled meg, hogy a nap rád süssön!
Hanem ezt;
— Nem érdemled meg, hogy az eső rád essen!...

+ Meste-séges tél. A *saint-louisi* világkiállítás látogatói számára érdekes meglepetést készítenek elő. Forró nyári napon módjukban lesz a tél összes gyönyörűségeit élvezni. Akit étkisszatanak a nap izzó sugarai, az egyszerűen a kiállítás északi pavilonjába megy, ahol fölrissülhet a hó és jég légrétegben. Kísérleteket is végignézhethet a vendég a pavilonban. Be fogják ott például mutatni, hogyan lehet egy jégtömböt, a nélkül, hogy az olvadásnak indulna, vizet forralni. A higanyt pedig oly keményre fagyasztják, hogy szögét lehet vele beverni. A legérdekesebb azonban a mesterséges hóvihar. Az egész k kiállításnak azt a szenzációját a levegő cseppfolyósításával fogják nyújtani. Ha az északi pavillon tervezett produkciói bevalának, úgy az északi és déli sark kutatói, mielőtt expedíciójukat megkezdendék, bizonyára megnézik a *saint-louisi* kiállítást előtanulmány szempontjából, hogy hozzácsokjanak a hideg régióhoz. A pavilonban ugyanis, amely a kiállítás területének a legelőnyösebb fekvésű részén lesz, a sarkvidék összes klimatikus sajátosságait egybe foglalják. Az északi fény teljes pompájában fog ott ragyogni, jegesmedvék tognak a havon botorkálni, természetesen kellő őrizet alatt és eszkimók fogják a publikumnak szemléltethető tenni életmódjukat, szokásait. Mindent összehord a rendezőség a pavilonban, ami az illúzió teljességéhez hozzátartozik. A program szerint minden félórán hóvihar lesz. Erre a célra külön személyzetet tartanak, amely a lehűtött atmoszférába kellő mennyiségű cseppfolyós levegőt bocsát. Abban a pillanatban, mikor a cseppfolyósított levegő összetalálkozik a pavillon hideg légrétegével, hó keletkezik. A havat aztán, hogy a téli kép annál mozgalmassabb legyen, mesterségesen előidézett orkán fogja a hőmezőkön vágigspörni.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

G. K. Ön foglalkozására nézve „mészáros-hentes-íparosság” és a párba] kérdésében nem tud eligazodni. Minthogy nagyon sokan lehetnek hasonló kényes helyzetben. érdemesnek tartjuk mások okulására is közreadni a leveleink idevonatkozó részét. Ezeket írja ön:

„Egy ficsur megsértette nővéremet üldözésével. Mit csináljak: kihívjam-e párba]ra? De én nem tudok párba]ozni, útni azonban jól tudok. Meg akarom sérteni viszont azt az aszfaltbelyárat, de akkor ő hív ki engem. Tartozok-e kimeni párba]ra?”

Hát ne hívja ki párba]ra — mindjárt. E őbb adja tudtára, hogy ha tovább is legyeskedik a nővére körül, hát lefűti a derekát. Ha erre a szelid intelemre nem tésztul el a lábatárról, akkor se hívja ki mindjárt. Előbb próbálja meg a lovagias ügy elintézését olyan egyszerű módon, ahogy ilyen esetekben a jókésű egyszerű emberek általában eljárni szoktak, és amire ön is elég elmés céizást vet a leveleiben. Ha erre ő kihívással felelné, még akkor sem tartozik ön kiállani. Igaz, hogy ebben az esetben nem veszik be önt tagnak valamelyik kényesebb kaszinóba, tehát ez nem sokat árthat önnök. Mert hiszen azt a „ficsurt” se veszik be. Ön azontul is igen derék tagja maradhat az ön tisztas ipara tisztas testületének Furcsa volna, ha Magyarországon már mindenkinek minden ilyes ügyet csak párba]jal lehetne elintéznie! De ha mindezek után ön mégis úgy gondolja, hogy párba]oznia kell: arra az esetre ajánljuk önnök a „Magyar Anekdotakincs” II. kötet 180 oldalán „Gyikleső és fokos” cím alatt megirt kis apróságot. Olvassa el. Ebben az van elmondva, hogy egy bakonyi kanászbojzár ugyancsak alaposan helybenbogyott valami híres olasz vívőmestert pedig ennek éles kard, amaannak meg csak holmi kis mihaszna fokos volt a kezében. Magyaros észjárással (és kéziárrással) kell az ilyen lovagias ügyeket önnöknek elintéznük. Ebből a két biztató jó tulajdonságból pedig úgy látszik, önnök elegendő porció jutott. Megtörténhetik azután, hogy az a gavalér fiatalember fejlelenti önt és a bíróság el is ítéli, mert az még nálunk nem melegség, hogy ön a tu ajdon nővért védelmezte holmi léha íráter mizultusa ellen, de ez önt ne bosszantsa. Magyarországon még eddig nincsen törvényeikben a női becsület ilyenét megtámadó ellen paragrafus, hanem az mindegy. Ha önt a bíró kényzersűségről kénytelen lesz elítélni, ön elszenvédi a büntetésből nékűl és ön lesz akkor a művelt társadalom érző emberei szemében Magyarországon egyik leglovagiasabb gavalérja. Tapssolni fognak önnök.

Hu olva ó. Nincs a föld hátán olyan akadály, amin két szerelmes szív ha ősszelog, keresztül ne tudna törtélni. — **F. O. Berlin.** I. Nizzában van, közelebbi címét nem ismerjük. 2 A fordításra az adnat engedél t akit a szerzői tulajdon illet, tehát a szerző, vagy az akire ráruházta a tulajdont. — **P. J. Sajtó-Szent-Péter.** Az övegyre okvetlenül ráruházák az engedélyt, tanososabb tehát, ha így kéri az átiratást. Ha más fért, megtagadhatják. — **K. H. B.** Biztosabb a kedvezmény engedélyezése, na ottthon van. De bizonyíthat a családfeleltarítást ha másutt is tartózkodik. — **Esztári előfizető.** Beosínatolt zérünk, de minden keszűgünk mellett se válaszolhatunk ilyen kérdésre. — **F. A. Tésó.** Horvát nyelvre kell a kérvényt beadnia. Bélyegző elrs a beadvány. Sorsjegyeiről az illető rovatkban legközelebb. — **Dr. K. M. A** tudományos kontroverziában mérés dolog ezt az álláspontot elfoglalni. Cikkét kivételesen megőrizük s ha címét tudatja velünk, visszaküldjük. — **H. M. Mál, uka.** A cukoradóról szó ó 1888: XXIII. törvényoikk 27. §-a értelmében, aki cukorkereskedés vagy árulást akar kezdeni, köteles ezt legalább 14 nappal a megnyitás előtt a pénzürgyargatóságnál bejelenteni. Az 1888-ban már ennállott úzetek annak idején kötelezve voltak a bejelentésre, 2. Adókezeléssel megbízott felszámítatja a késeedelmi díjat s a behajtási költéseket. — **Ajka.** Még nem tudjuk, meddig tartják benn öket. — **F. J.** Az előjegyzést akkor veszik elő, mikor szükségük van emberre. — **F. A. Róza-utca.** A foglalás aól mentes kivételek között van a tankönyv, a tanzer, ez alapon az iskolai kézimunka se foglalható le. Az igénykeresetet a járásbírósiágnál adja be. — **Uj előfizető. (H. L.)** Az elutasítás indokolása törvényen alapszik. Ha a második iórum elutasítja, a pénzürgymisztériumhoz folyamodik. — **N. A. Csánk.** A kérdés oly nagy anyagot őlel fel, hogy e rovat keretében fejtegetni lehetetlen. Olvashat erről a témáról Hankó Vilmosnak *A kémia elemei* című könyvében, mely minden könyvkereskedésben kapható. — **Kereskező.** Nincs joga visszavonni. — **B. P. Baja.** Nem lehetetlen. — **K. M. Ujvidék.** A lakás címe: Józsefkúrt 83. Irjon a címére. Reklamált levelet nem kapjuk meg. — **K. J. Tárnok.** Sürgesse meg az ügyet s kérje a gyors elintézését ügyvédjénél is.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 4. —

Kinvezések. Az igazságügyminiszter Dr. Iván Ármint a budapesti törvényszékhez és Kulesár Ferencet a budapesti büntető-törvényszékhez jegyzőkké, Sziborth Bertalant, dr. Ungor

Károlyt és Magassy Dénest a budapesti büntető-törvényszékhez, Kállay Antalt a nyregyházi, dr. Domanovics Györgyöt a dévai, dr. Seybold Kálmánt az aradi törvényszékhez, végül dr. Ghelner Jenőt a kőrösbányai járásbírószághoz aljegyzőkké, Baczó Gézát és Szabó Lászlót a szilágycsehi, Knyazovicsky Józsefet a homonnai és Medgyessy Árpádot a kőrösbányai járásbírószághoz irnokkák; — a pénzügyminiszter a székesfehérvári pénzügyigazgatószághoz dr. Előd Gyulát pénzügyi titkárrá végleges minőségben, a pozsonyi adóhivatalhoz Szabolcsy Jánost, a sátorajauibelyi adóhivatalhoz Péntek Gyulát és a nagyenyedi adóhivatalhoz Lieb Eőét adóhivatási segédökké és a baáni adóhivatalhoz Jasinszky Vincét adóhivatási ellenőrré nevezte ki.

Mhelyezés. Az igazságügyminiszter Mán István kőrösbányai járásbírószághoz aljegyzőt a dévai törvényszékhez helyezte át.

KÖZGAZDASÁG

A bécsi értéktőzsde.

Az előzősden az orosz és japán folytatódagos fegyverkezések híre kedvezőtlen befolyást gyakorolt, valamint az is, hogy New-Yorkból lanya tudósítások érkeztek. Alpesi- és Hitelesrvényekben helyi eladások eszközöttek. A sorompóban Csehbanya jelentékenyen esőkkent. Fegyvergyár és Angolbank jól tartották magukat. Általánosságban nagyon nyugodt volt az üzlet. Az üzletosend zárlatig tartotta magát, bár az üzlet folyamán kielégítő külföldi jegyzésekkel kapcsolásban az irányzat mérsékelten megszilárdult.

A déli tőzsdén a pétérvári haussenak híre és berlini magasbait jegyzésekere emelkedtek az árfolyamok. Csak mikor Londonból kedvezőtlen hírek érkeztek, lanyhult el ujra az üzlet. Prágai vasmű 1890. Csehbanya 1258. Brűxi kőszén 663. Elénk kereslet volt a Magyar koronajáradékban, amely 1/4% kal emelkedett.

Zárlat üzletellen, engedékeny. Prágai vasmű 1890. Magánkamalláb 2° 5/8.

Bécs, február 4. (Magyar értéktőzsde zárata.) 4°/o-os aranyjáradék 119.—, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 164.40 Magyar vasuti kölcsön üzletben —, Magyar keleti vasuti állami kötvény —, Magyar eszméitő- és pénzügytőbank —, Rimanungrádi vasút részvény 479.70, Magyar koronajáradék 99.05 4°/o-os Magyar földenczm. kötvény 98.55, Magyar hitelbank részvény 765.—, Magyar nyercemény kölcsön sorsjegy 228.—, Kassa-oudenbergi vasuti részvény —, Magyar keresk. bank —, Magyar cukoripar —, Magyar Jeltőzlogbank —, Adria —.

Bécs február 4. (Osztrák értéktőzsde zárata.) 4°/o-os papírjáradék 100.40, 4°/o-os orosz aranyjáradék 120.50 1890-os sorsjegy 154.70, Osztrák hitelrészjegy 463.—, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankjegyetűlet 520.—, Osztrák-magyar bank 1614.— Déli vasút 85.25, Duna-gőzhajózási részvény 870.—, Dohányrészvény 335.—, Császári és királyi arany 11.34, Németbankváltó 117.5, 4°/o-os osztrák járadék 100.60 — 100.90, Osztrák koronajáradék 100.50, 1884-ik sorsjegy 257.—, Osztrák hitelintézet részvény 608.—, Unobank 435.50, Osztrák Landerbank 442.25, Osztrák-magyar államvasut 657.—, Elbavölgyi vasut 414.—, Alpesi bányarészvény 414.50, 20 frank. arany 19.65, Londoni váltó: 239.57 Bécsi Sparway Ltd B. —, Bécsi iramway Ltd A. —, Lond. kősz. 303.—, Osztrák Lloyd 730.—, Török sorsjegyek 130.50. Az irányzat szilárd.

Bécs, február 4. (A Budapesti Napló tudósításának telefonjelentése.) A dévideni magánorgonában a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 688.50 Magyar hitelrészvény 706 — Angol-Osztrák bank 285.75 Bécsi bankjegyetűlet 520.50 Union bank 538 — Landerbank 442.75 Osztrák-magyar államvasut részvény 678 — Déli vasut 85.50 Elbavölgyi vasut 415 — Eszauungrád vasut részvény —, Dohányrészvény 339.50 Rimanungrádi vasut —, Alpesi bányarészvény 416 — Mátyus járadék 109.60, Magyar korona járadék 99.05, Török sorsjegyek 130.75 Német bankam mára 116.97 — 117.07. Napocend'or 19.65.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, február 4. (Tőzsdéi tudósítás.) A tőzsde irányzata kezdetben nem volt egységes. A spekuláció még tegnap erősen érdekelte volt, ma esalódott ama tőzsdéi jelentések folytán, hogy ott a legnagyobb förtve ha-ott a feszültség. Ezért a mai pétérvári szilárdas befolyás nélkül maradt. Beiföldi bankok gyöngytek, valamint szénrészvények is. Később kohók gyöngytek. Bankok ingadozóok, Canada-Pacific gyenge. Magánkamalláb 2° 5/8.

Berlin, február 4. (Zárlat.) 4°/o-os panírjáradék —, 4°/o-os osztrák aranyjáradék 102.90, Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajáradék 99.50, Osztrák-magyar államvasut 143.60, Kassa-oudenbergi vasut —, Bécsi váltóár 85.50, Magyar vasut beruházási kölcsön —, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 133.30, Általános villamosági Edison 225.25, Gelsenkircheni 215.75, Laura-kohó 235.30 4°/o-os osztrákjáradék 101.—, 4°/o-os magyar arany járadék 100.75, Osztrák hitelrészvény 211.60, Déli vasut 162.25, Károly-Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 216.16, 4°/o-os új orosz kölcsön —, Török dohányrészvény —, Olasz járadék 103.75, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 168.80 Berreni 204.75. Az irányzat szilárd.

Berlin, február 4. (A Budapesti Napló tudósításának telefonjelentése.) A tőzsdéi irányzat a tőzsdéi magánorgonában a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 688.50 Magyar hitelrészvény 706 — Angol-Osztrák bank 285.75 Bécsi bankjegyetűlet 520.50 Union bank 538 — Landerbank 442.75 Osztrák-magyar államvasut részvény 678 — Déli vasut 85.50 Elbavölgyi vasut 415 — Eszauungrád vasut részvény —, Dohányrészvény 339.50 Rimanungrádi vasut —, Alpesi bányarészvény 416 — Mátyus járadék 109.60, Magyar korona járadék 99.05, Török sorsjegyek 130.75 Német bankam mára 116.97 — 117.07. Napocend'or 19.65.

Berlin, február 4. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —, Új török konzol 80.70, Egyiptomi járadék 106.50, Osztrák-Landerbank 1108.—, Párisi bankrészvény 1108.—, 3°/o-os francia járadék 97.82, 4°/o spanyol járadék 86.17 3°/o új törökizhető járadék —, Crédit foncier de France 680.—, Alpesi bányarészvény —, 4°/o 1890. román kölcsön 90.60, Apeai bányarészvény —, Váltó Olszországra 9° 7/8. pari. Váltó Amerdámra 206.31, Váltó Brüsszelle 9° 7/8. De Beers 512 —, Chartered 54.—, 5°/o bolgár kölcsönrészvény —, Magyar aranyjáradék 101.—, Déli vasut —, Váltó Londonra 251.70, Osztrák aranyjáradék 102.90, Török sorsjegy 126.75.

Meridional vasut 725.—, 4% olasz jaradek 102.25. Ottomani bank 664 — 3 1/2 % olos francia jaradek —, Osztrak foidhitelintezes 1310.— Delii vasuti elsobbségi kotvny 221.—, 4% olos 1896. román koleson 88.25. Dohanyszerveny 370.—, Valtó Bécsre 103.87. Valtó német piacokra 121.56, Rio 12.32. East Rand 164.50. Randfontein 63.25. Magyar Jelzálghang 557.—. Az irányzat bőgyadt.

Frankfurt, február 4. (Zárjárt.) 4 1/2 % olos papir-jaradek 101.20, 4% olos osztrak aranyjaradek 102.50, 4% olos magyar aranyjaradek 100.70. Osztrak hitelrészvény 211.60. Osztrak-magyar államvasut 143.50. Bazakungvati vasut —, Bacihradit vasut —, Londoni váltóár 204.75. Bécsi bank-egyesület 134.40. Villamos részvény — 3% olos magyar részvény 86.20. 4 1/2 % olos ezüstjaradek 101.25. Osztrak aranyjaradek 100.95. Magyar koronajaradek 99.45. Osztrak koronajaradek 116.05. Delii vasut részvény 16.30. Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 253.83. Párisi váltóár 814.33. Uniobank részvény —. Alpsi bányarészvény 213.—. Az irányzat esendes.

Frankfurt, február 4. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) ARIOLVANK JANUÁR. Esti forgalom Osztrak hitelrészvény 211.50. Német bank —, Disconto Osztrak Bécsi kereskedelmi bank —, Geisenkirchener 193.20. Harpeni 204.50. Laura-kobc 236.20. Olasz jaradek —, Hibernia —. Az irányzat esendes.

Hamburg, február 4. (Zárjárt.) 4 1/2 % olos ezüst-jaradek 101.—, 1896. sorsjegy 155.20. Delii vasut 16.10, 4% olos Osztrak aranyjaradek 103.—, Osztrak hitelrészvény 211.60. Osztrak-magyar államvasut 143.20. Olasz jaradek 103.30, 4% olos magyar aranyjaradek 100.30. Az irányzat szilárd.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Dunán, Morva, Vág, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Letorca, Ung) and water level measurements for Feb. 3 and Feb. 4.

Időjelzés.

As Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

— Február 4. —

Table of weather forecasts for various locations (Allomások) including Akna-Szalitana, Szalmár, Várados-Nemény, Ungvár, Eger, Részny, Kismárk, Arvaválja, Losonc, Selemeházya, Budapest, Ó-Gyula, Komárom, Magyar-Ovár, Sopron, Hérsény, Kesztely, Pécs, Szaktornya, Bacsánka, Zsák, Zsák, Fiume, Csikvenca, Debreczen, Kesztemé, Roháza, Szeged, Zombolya, Arad, Temesvár, Veresce, Eszék, Drenkova, Nagyvárad, Károlyvár, Marosvásárhely, Székelykeresztúr, Vajda-Hunyád, Nagyszeben, Hódolva, Borsos, Berlin, Biarriz, Pergignan, Nizza, Páris, Pétervár, Konstantinápoly, Firenze, Kesztemé, Nápoly.

Jelek magyarázata: K. = kelet, Ny. = nyugat, D. = dél, É. = észak. A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, * = eső, * = hó, = kód, < = zivatar. Hazánkban az északi és déli részekben esett kevés csapadékot, az idő száraz volt. A hőmérséklet — főleg Nyuzaton — tovább emelkedett. Az atmoszférai depresszióval kapcsolatban a Finn-öböl

táján másodlagos minimum fejlődött és a Földközi-tenger nyugati felén is depresszió mutatkozik. A maximum délelelti Európa fölé került.

Európában az idő enyhe és tulnyomóan száraz. Lecea-pádások csak szórányosan és kis mennyiségben fordultak elő. Kildás: Enyhe idő várható az ország északi és nyugati részein, helyenkint csapadékkal.

Napirend.

Naptár: Péntek, február 5. — Római katolikus: Ágota — Protestáns: Ágota. — Óróg-ország: (Január 23.) Kelemen. — Zsidó: Szabó 19. — Nap két: 7 óra 8 percek. — Nyugszik: 4 óra 48 percek. — Hold két: 9 óra 58 percek este. — Nyugszik: 9 óra — percek reggel. A kereskedelmi miniszter fogad délután fél 5 órakor. Tornay Gyula kollektiv kiállítás a Múcsarokban, nyitva 4 óráig. Belépődíj 60 fillér. Nemzeti Szalon nemzetközi tárlata nyitva este 8 óráig. Belépődíj 1 korona. Könyves Kilmán-társaság képkéállítás Nagymező-utca 37. szám. Megtekinthető egész nap díjtalanul. Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Országos képtár az Akadémiában nyitva 9—1 óráig. Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. utól 1 óráig. A M. Nemzeti Múzeum történelmi és irodalomtörténelmi kiállítás. Nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig díjtalanul, 1—2 óra között 1 koronáért. Kereskedelmi Múzeum a Városligetben délelőtt 9 órától 12 óráig. Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig. Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig és délután 3—6-ig. A fodorosi könyvtár (Károly-kört 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepeken 9—12-ig. A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig. Az aquinumi ádások és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyierdeki vasut a Pálffy-térről. Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Sóllyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig. Állhatk a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság; kereskedelmi szakosztály, tudakozó-osztály és képek miniatúra V. kertől Váci-kört 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Nézet termékek kiállítása és kereskedelem-történelmi gyűjtemény, továbbá a hazai ipari kiállítás (melyben az üzleti tevékenység ábráit mutatják és ezekről) a vörösnégyes épületben (vasár- és ünnepeken is) nyitva délelőtt 9 órától 2 óráig és délután fél 3 órától fél 6 óráig. A külföldi kereskedelmi központi üzleti tevékenység (Magyar kereskedelmi részvénytársaság V., Váci-kört 32. szám alatt).

Férfiak ingyen kapnak egy legújabb találmányu gyógyszer, melylyel az o gyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ír, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyv, vel postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg: k fiatalok kihágások miatt neki betegségekn, sybilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E céből elhatározta az intézet, mindenkin egy csmag gyógyszer felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E háziszerrrel a baj odahaza gyógyítható és mindenki, a ki fiatalok kihágások miatt neki betegségekn, szellemi gyengeségek miatt neki krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszerközvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szűkösgelnek, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Orvok és fiatalok írhatnak a „State Medical Institut”-nak alanti címen, honnét az nekik a csomag haladéktalanul megküldték. Az intézet elsőscrben azokat akarja megmenteni, kik próbák miatt otthonuk nem hagyhatják el. A próbáküldemény bebizonyítja, hogy mily könnyen lehet e veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki írhat a gyógyszerért bárhonnt is magyarul, mire neki diszkreció mellett egy gyógyszerküldemény küldetik felvilágosító könyvvel együtt. Írjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmát senki sem gyanítja. A levelek következőleg címzendők: State Medical Institute, 9, Electrom Building, Fort Wayne, Ind., Amerika és minden levél bérmentesendő.

Hatóságilag engedélyezett végeladás minden nagyságu és minőségü perzsa szőnyegekben. Hamburger Jozefánál V. ker., Dorottya-utca 11. szám. ÉNZT SORSJEGYEKRE értékpapirokara és vidéki takarékpénztári részvényekre (viszatváltóhatóságok részéről kisebb részletekben is), bármely évszámot igen olcsón ad. Kövry Armin bank és váltóintézet, osztályosaját. Felirás: IV., Ferenccsk-térső. Gróti Csaraky-palota. Csak uraknak 50 kiválóan érdekes tréfás- és művészeti kártyák, melyekből 120 kártyát. He. Dr. Lehmann Kunstverlag, Hamburg 60. Hatóságilag engedélyezett végeladás minden nagyságu és minőségü perzsa szőnyegekben. Hamburger Jozefánál V. ker., Dorottya-utca 11. szám. FERFIK ÉS NŐKNEK legmagasabb helyen és időtűl folyásoknál befejezőkondozás nélkül a legbiztosabb gyógyszernek a „Sanid labdacok” bizonyultak. Egy doboz 100 labdacok tartalommal és pontos használati utasítással 6 korona. Vidékre utazással megjel. diszkre. küldi a „Magyar Királyi” gyógyszerár Budapest, V., Marokkó-utca 3. sz. (Eszék-utca sarkán). Aki szeret egy jó csésze teát, mindentűt, a világ legfinomabb legjobb teáját, az Indra-Teát kéri. Melango, Kina, India és Ceylon legfinomabb teából. Valódi csak eredeti csomagokban. Itakárak a fairszakokon feltüntetve. Indra-tea behozatal-társaság, Triest.

Szótárak RADÓ ANTAL Idegen szavak szótára. Ara kötve 4 korona — fillér. THEISZ-MATSKÁSSY-fele Francia-magyar szótár E szótár tiszta nyomásu sajtóhibamentes szövege előnyt biztosít számára az edáig megjelent szótárak felett. Ara füzve 5 korona. VERES J. Latin-magyar és Magyar-latin szótára. Ara egész vászonkötésben 8 korona. Minden rész külön is kapható. Ara füzve K. 3.60. Bekötve 4 kor. 20 fill. SZÓKE ADOLF és SCHMIDT ATILLA dr. Latin-magyar és Magyar-latin szótár. Egy-egy rész ára füzve 2 kor. 80 fillér, kötve 3 kor. 60 fillér. LÉVAY J. és VIDA A. Görög-magyar és Magyar-görög szótár. Ara kötve 9 korona. Minden rész külön is kapható. Ara füzve 4 kor. Bekötve 4 korona 60 fillér. Dr. BALASSA JÖZSEF Magyar-német és Német-magyar kereskedelmi zsebszótár. Ara egy kötetbe füzve 3 kor. 60 fill. Egész vászonkötésben 4 kor. 20 fillér. Kaphatók minden könyvkereskedésben és a kiadó-hivatalban: LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai) es. és kir. udvari könyvkereskedésben BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 21.

Biztos gyógyulást keresőknek nem betegségekben szenvednek mint hgyes és hólyagbajok, hgyeszedükletek, vizelet zavarak, éjjeli magömlések, sebek és bujakoros bántalmak (gyulladás) az onferense utobajuknál fellépő hgyerjok, korai férfiereg elgyengülés, hgyes hgyerjok, stb. hgyes hgyerjok, mely bajok alapos, gyors és gyökeres gyógyítására, szigoruan tudományos és lelkeserotes hgyerjómódjánál fogva legjobban alkalmas Dr. Garai Antal v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírd és leg- regibb 70 éve fennálló rendező-intézet Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz. Rendelés naponta 10—4-ig és 7—8-ig este. Idült hgyes és hólyagbajok vizsgálat-villamos hgyerjómódjánál fogva Vidékiek levelekre kimerítő választ és szakorvosi tanácsot nyertek, hgyerjómódjánál fogva gondoskodva lesz. Titok tartás biztosítva. Nőknek külön váróterem.

AZANKER élet- és járadék-biztosító-társaság. Magyarországi vezérképviselő: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapított 1858. Összes vagyon 153 millió korona Biztosítási állomány 516 millió korona Eddigi kifizetések 248 millió korona A nyereség-részesüléssel biztosítottak 1903-ban a vegyes és halál- eseti biztosításoknál A osztályterv szerint, az évi biztosítási díj 25%-ot kaptak készpénzben kifizető. A vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztályterv szerint (évenként emelkedő osztalék) az összes — biztosítási tartamon keresztül befizetett — díjak 3%-a, illetőleg az évi díjak 3 év, 4 év, 5 év, 6 év, 7 év, 8 év után 9 év után 9%, 12%, 15%, 18%, 21%, 24%, 27% fizetett ki készpénzben. Előnyös kihágásítási és vegyes biztosítások. Jutányos díjak. — Kedvező feltételek. — A Képződés legmagasabb biztonsága. Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselő, valamint a társaság ügynökei.

Indra-Teát kéri. Melango, Kina, India és Ceylon legfinomabb teából. Valódi csak eredeti csomagokban. Itakárak a fairszakokon feltüntetve. Indra-tea behozatal-társaság, Triest.

REGÉNY

A VIKTÓRIA-REND VITÉZE

(6) ANGOL REGÉNY

Írta: Mrs. ALEXANDER

— Valóban, doktor ur. Szeretném beadni valami iródába, nagyon eszes gyerek.
— Majd meglátjuk, . . . Majd meglátjuk . . .
A doktor azzal elisietett.

Gyönyörű nap volt szombat, s Selby kisasszony elutazása előtt sétálni ment az ő kedves kis Hugójával, aki nagyon örült. A gyermek boldogan szaladgált ide-oda.

Néhány lépésnyire Laburnum-lakhoz találkoztak egy idősebb pápaszemű hölgygel, Magas, kissé hajlott volt a termete, ősz a haja. Ő divatu fekete selyemkalapot viselt, amelyen koronaszzerű dísz tűnt föl, csipkével borított, fekete bő köpönyeg csüngött rajta és drága, fekete csipkefátyal lógott le az arcára. Megállott mellettük és nagyon idegenszerű kijeléssel így szólt:

— Bocsánat nagysád.

Maid tört angol nyelven az utat tudakolta a Regent Parkba.

Selby kisasszony udvariasan felelt neki, mire az öreg hölgy kedvesen megköszönte a felvilágosítást. Aztán rápillantva a gyermekre így kiáltott föl:

— Milyen bájos gyermekkel áldotta meg a jó isten! Nyujts kezét, kedvesem! Hogy hívják?
— Adj kezét, szívem — mondotta Selby kisasszony.

— Hugó a nevem — felelte a gyermek rögtön szót fogadva, majd a francia nő szemébe nézett, mintha vonzódni kezdne hozzá.

— Ez aztán jó gyermek! Gratulálok önnek, nagysád!

— Nem az én gyermekem — felelte Selby kisasszony nevetve — csak az én kis barátom, aki eljött velem sétálni.

— Ugy! — Nagyon erősnek, egészségesnek látszik és nagyon boldognak.

— Azt hiszem eltalálta, nagysád.

— Legyen is boldog! — s rátette kezét a gyermek vállára. — Az Isten áldjon meg, szép gyermekem! Ugy-e nem haragszik nagysád?

— Sőt köszönöm — felelte Selby kisasszony elkomolyodva . . .

Az öreg hölgy méltóságosan bólintott s elindult arra, amerre az utat mutatták neki.

A kis Hugó csakhamar visszazérett s így kiáltott föl:

— A néni megfordult, utánunk néz, ni, esőket szór nekem. Ugy-e kedves néni?

— Igen, nagyon kedves. Milyen elhagyatott-nak látszik! Szomorú lehet, ha az ember öreg-ségére magára marad.

Selby kisasszony talán arra gondolt, hogy mégis okosan cselekedett, amikor élettársát biztosított magának.

A kis gyermek egészen el volt ragadtatva a kalandtól s amikor hazáért töviről-hegyire leírta Jankának a francia nőt.

— Örülök, hogy megáldotta, kedvesem, ez mindig jól jelent, hát legyen csak továbbra is jó fiúcska s ne verkedjék a pajtásaival.

Fájdalom ez az anyjai kis fickó néha pajkoskodott egy keveset a pajtásai között, de azért azok mégis szerették. De más hibát nem is vehettek a szemére.

Wingrovené oda sem figyelt valami nagyon, másfelé szorgoskodott s így az esetet csakhamar elfelejtették.

Wingrovené és első tanácsadója nagyon szomorúan váltak meg az ő kedves lakójuktól. Hugó nem vette nagyon komolyan a bucsuzást, egészen lekötötte érdeklődését egy pompás építőjáték-doboz, amelyet Selby kisasszonytól kapott.

Néhány hét múlva nagynehezen ellopódzatott az orvos néhány napra a betegetől. Ennyi szabadságot vehetett csak magának s ez idő alatt összeadták sógora szerény plébániáján imádtott menyasszonyával.

Egy órával elutazása előtt — este utazott el esküvőjére — nagy bosszúságára azt hallja, hogy Wingrovené beszélni akar vele.

— Csak jöjjön be — mondotta. Éppen ebédelt s mellette nagy utitáskája hevert.

— Jöjjen csak be Wingrovené, nem baj, ha ebédelek is, a nyolc óra husz percek induló vonattal megyek csak Paddingtonba.

— Ejnye, kedves doktor ur, nem is tudtam, hogy szabadságra megy.

— Nem is volt eddig olyan nagy okom rá, mint most.

— Igazán? És mi az az ok?

— Holnap lesz az esküvőm.

— Szent isten! S talán itt a vidéken veszel el valami kisasszonyt?

— Eltalálta Wingrovené! Igyék egy pohár bort az egészségemre.

— Köszönöm, doktor ur, minden jót kívánok önnek és kedves hölgyének!

— Nagyon köszönöm. Mihelyt megjövök, bemutatom a feleségemet. Hát mit akar mondani Wingrovené?

— Nagyon különös az eset doktor ur — s nagy esomagot veit elő a kebléből — nagyon furesza dolog, Elmentem a Sligh-utcába, hogy fűszereimnél rendbehozzam a könyvemet. Hát amikor hazajövök, nyitva találok a kaput s egy furesza külsejű, idegenszerű, barnakabátos, kissé peckes ur jön utánam . . . Rám bámult, én meg ő reá. Bozontos ősz szemöldöke és hosszú fehér bajusza volt. Magam sem tudom, miért jégzemtem úgy meg magamnak. Alig ültem le a szalonban, hogy megtéazsam, amikor olyan erősen csöngettek, hogy talán a halott is fölébredhetett volna tőle. Magam rohantam ki, feltartam az ajtót s körültekinttem. De senkit sem láttam, bosszusan visszafelé léptem egyet s akkor vettem észre ezt a csomagot a levélzsekrényben.

— Hát mi van benne? — türelmetlenkedett a doktor.

Három tekeres arany volt benne, s mind-egyikre ötven font sterling volt írva. S ezt a kis irást is ott találtam. Kérem, doktor ur, olvassa el.

Ugyanaz a kéz írta ezeket a sorokat is, amely már egyszer írt a fiúcska érdekében. A levélben csak ennyi állt:

Mindegyik csomban ötven arany van; a pénzt Brown Hugó számára küldöm. Jól ossza be, mert sokáig nem kaphat újabb segédelmet.

— No, a mi históriánk ugyancsak titokzatos, Wingrovené! Mit gondolt?

— Valóban nem tudom mit gondoljak, doktor ur! De sejtem, hogy az az idegen öreg ur tette a csomagot a levélzsekrénybe. Nem tudom, hogy miért, de így gondolom. Mindenesetre rögtön idesiettem önhöz, mert nem hunyhadtam le a szememet sem, amíg magamnál tudom a pénzt.

— Hát én mit csináljak a pénzzel? Most már késő, nem adhatom be a bankba. Tudja mi lesz a legjobb? Elzárom majd a pénzsekrényembe s irást adok róla.

— O, nem szükséges az irás.

— Micsoda beszéd ez? Praktikusabbnak tartottam őt, Wingrovené. Hát ha elpusztulnék ma éjszaka az uton, akkor ugyan követelhetnék a szerény gyermek pénzét. Igyék még egy pohár bort, Wingrovené. Azt hiszem, szereti majd a jövődöbéli Macnabnt. Sokkal különb nálam.

— Már azt bizony nem hiszem el, doktor ur, de még a betegje sem!

— Ejnye de na gy szerűen vélekedik rólam! Mondja csak . . . kiadta Selby kisasszony szobáit.

— Még nem; itt hagyta a börtönkáját. Megígértem neki, hogy itt fogom mindaddig a holmiját, amíg meg nem írja, hogy hova küldjem.

Az orvos egy percig hallgatott. Megszámálta az aranyakat s elzárta őket Wingrovené előtt.

— Megvan százötven arany. Ugy látszik óvatosságból nem küldött bankót, hogy ne juthassunk valami nyomra. Itt az irás róla, a pénz biztonságban van pénzsekrényemben, amelyet én előtt itt zárok be. Mihelyt visszaterék, tanácskozzunk majd, hogy miképpen értékesítsük legjobban.

— Kamatoztassuk öt-hat esztendeig, azt hiszem, találunk számára valami jó helyet.

— Helyes, nagyon helyes! De most el kell bucsuznom öntől, Wingrovené s ha Selby kisasszony podgyásza alkalmatlan önnek, küldje el ide hozzám. Remélem, holnap ilyenkor már Macnabné lesz.

— Szent Isten, doktor ur! Selby kisasszonyt veszi el?

— Igen, őt veszem el. Csak szerencse önére nézve.

— Az bizonyos, doktor ur, örülök is a dolognak mind a kettőjük érdekében. Nem ismerek kedvesebb nőt nála. Különbön ön ismeri véleményemet tőle. Nagyon örülök annak is, hogy kedves felesége — hisz így nevezhetem már — annyira szereti kis fiamat. Segít majd nekem a nevelésben. Tudja, doktor ur, csak azért imádkozom, hogy kegyetlen, szívtelen anyja sohase kérje többé vissza. Megszakadna akkor a szívem.

— Elhiszem, de emlékszik rá, hogy Browné nem mondta el az ígért történetét s ki tudja, mi akadályozta meg ebben.

— Bocsássom meg, doktor ur, de önk férfiak csupa ellentmondásból állanak. Ha sajnálom ezt a nőt, akkor gyengének, ostobának tart s ha haragszom rá, akkor pedig pártját fogja.

— Csacsi vagyok sok mindenben, az igaz. Most azonban határozottan keveset ér a véleményem.

— Azért mégis egy szempillánálással meglát mindent. Látom, hogy tükrön áll már, doktor ur, azért el is megyek. Sok szerencsét és áldásomat a házasságához, doktor ur! Adja át üdvözlőmet

Selby kisasszonynak s mondja meg neki, hogy holnap az ő tiszteletére készitek tortát az én kedves kis fiamnak.

A következő esztendőben Macnab gyakran elgondolta, hogy a jó Wingrovené áldása szerencsét hozott neki: boldogabb ember nála nem volt a Szent János erdtől kezdve egész a messze elterjedő Maida-völgyig. Felesége is csodálkozva gondolt vissza arra, hogy voltaképpen érdekből ment férjhez, — olyan őszinte, meleg szerelem fejlődött ki közöttük együttlétük alatt. Az orvos erős, becsületes természetű és éles eszűnél fogva érdekes férj volt, és felesége nem róta föl magának érdemül, hogy nemes, finomító hatással volt rá.

Kellő időben beköszöntött az áldás is a házba: egy fekete hajú, fetekeszemű fiúcska és egy vereshajú, fitos orru leányka alakjában.

Lady Hazelhurst nagyon csodálkozott, sőt bosszankodott is, amikor látta, hogy Selby kisasszony, akit jönevelésű nőnek tartott, inkább feleségül ment egy közönséges, másodrendű, külvárosi orvoshoz, a helyett, hogy néha ő nála élt volna, vagy esetleg utrament volna vele alkalomadtán. Véleményét meg is mondta tiszteletreméltó Meredith Adelinának s ezzel fejezte be méltatlankodását:

— Valóságos nullává fog sülyedni.

— Sohasem is volt ő egyeb.

— Tudom Addy, hogy anyám bámulatosan jól bánt vele s Selby kisasszonynak örülni kellene, ha hálából segíthet nekem valamit. De Selby Lotti mindig önző volt kissé. Azonban nem állok rajta bosszút, nem is illeik ez egy előkelő, nemes asszonyhoz. Küldtem is neki már ajándékot, tizenkét szép kínai ezüst kávéskanalat csinos kis tokban. Ha meghívja a Maida-völgyből ismerőseit teára, legalább elmondhatja, hogy lady Hazelhursttól kapta ajándékba a kanalakat.

— És talán figyelemzeti is majd vendégeit, hogy kínai ezüstkanalak.

— Milyen furesza vagy, Addym. Nem hiszem, hogy ilyesmire is gondolna. Csak nem hiszed, hogy ért ehhez.

— Talán nem — felelte Meredith kisasszony, — ez idős, nemes kisasszony, aki érdekből jó viszonyban van a grófnéval.

— Sohasem bosszulom meg magamat — folytatta lady Hazelhurst — Lotti mindig jó és szíves volt azelőtt hozzám, meg is látogatott majd, ha a városban leszek, Elénk, mulatózó teremtés, és bámulatos, hogy milyen csinosan rendezte be házat. Kicsiny a lakása, de cseppet sem közönséges.

Lady Hazelhurst szinte bosszantóan érdeklődött mindig Macnabné iránt, de elhatározta magában, hogy nem fogadja el a keresztanyaságot egyik gyermeknél sem. Es mégis meglepte, sőt igen bosszantotta, hogy anyjának volt társalkodónője sohasem terhelte ezzel a tisztességgel, s hogy mintha érzéketlen volna az iránt a fény iránt, amelyet az ilyen keresztanya árasztana gyermekeire.

V. FEJEZET.

A következő tíz év alatt a kis Brown Hugó anyja semmi életjelt sem adott magáról s „nagyanyuskája — így hívta a fű Wingrovenét — minden tekintetben meg volt előlgedve fogadott gyermekével.

Nem egyformán haladt az iskolában, néha fényesen tanult, máskor pedig olyan lustaság lepte meg, amelyből semmiféle szigorúság sem ránthatta ki.

Gyermekek szépsége eltűnt, erősen csontos, komor külsejű fiúvá fejlődött; kissé macakos természetű volt, de nem kegyetlen, vagy vad. Az állatok nagyon szerették, de nem is volt irántuk sohasem kegyetlen. Egyetlen okot a haragra közte és „nagyanyuskája” között az adott, hogy szerett az istállóban lézengeni, amely szerencsétlenségre szomszédságukban volt. A kocsisok, akik megszerették ott Hugót, szívesen elfogadták szolgálatait és bámulták, amikor ügyesen és bátran tisztogatta a lovakat és fel is szállt egy-egy kapálózó paripára.

De „nagyanyuskája” ugyancsak féltette a veszedelemtől, haragudott az idővesztegetésért és meg volt győződve arról, hogy a fiút kocsis barátai rántatják a játékra, ivásra, káromkodásra, verekedésre, amire különben is hajlandósága volt — és egyéb erkölestelenségre. Wingrovené titokban arra gondolt, hogy a gyermek legalább is előkelő nemesi, vagy talán hercegi származású és elvárta tőle, hogy irtózzék minden közönségességtől és durvaságtól. Hugo azonban mint afféle igazi fiutermészet szóban és cselekedetben szerette a vakmerőséget és a veszedelmet, nem különböztette meg a jót a rossztól, ha valami kaland kinalkozott. A legnagyobb baj az volt, hogy Wingrovené nem győzhette meg cselekedetének gonoszságáról és nem vehetett tőle ígéretet arra, „hogy sohasem teszi ezt többé!”

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG

A Kereskedelmi Bank mérlege.

Budapest, február 4.

Régi gyakorlathoz képest a *Festi Magyar Kereskedelmi Bank* az idén is siet mérlege közzétételével és jó oka van rá, mert az egyetemes gazdasági depresszió közepette az adatok, amiket ez a mérleg mutat, sokkal derültebb szint adnak a gazdasági helyzetnek. Maga az a körülmény, hogy a Kereskedelmi Bank meg tudott maradni a korábbi fényes esztendő nyereségmértékén, nagyban dicséri az igazgatóság, annak is az élen *Lánczy Leó* körültekintését, avatottságát, tekintélyét és a vezetésben való szerencsését. De továbbmenve, arra a következtetésre kell jutni, hogy ilyen eredményeket csak olyan ország kereskedelmi és pénzügyi életéből lehet leszárnai, amelynek gazdasági gyökerei egészségesek, életerősök és telvék az élet tápláló nedvével. Konstataálni kell különben, hogy a Kereskedelmi Bank forgalma a múlt esztendőben még emelkedett is, megfelelően az általában gyarapodó-tendenciának, amelyet az ország kereskedelmi mérlege mutat. A pénzügyi életet kímáltságosabbá tükreben egyébként is valami benső ellenmondás mutatkozik a kedvező mérleg és a vállalkozás más területein mutatkozó eredmények közt. Onnan ered ez, mert pénzügyi életben, sikerük kivívásában, munkájuk nekilendítésében az egyéni kezdeményezés több és fogatosabb területe van. A Kereskedelmi Bank körében például elnökének széleskörű összeköttetése és autoritása messze tudja igaztatni az intézet tevékenységét a külföldi realitásokba is, amelyek révén azután sikerül helyreállítani az egyensúlyt, amely egyes üzletágak kisebb jövedelmezése következtében esetleg támadhatna. A Kereskedelmi Bank ideai fényes mérlegének részleteit világitják meg az alábbiak:

A mérleg adatai a következők: *Vagyon:* Pénztár-készletek 4,901,637-19 K. Váltó-tárca: Bankváltók 59,034,442-05 K. Hitelrészletek-tárcája 1,094,875-11 K. Külföldi váltók tárcája 8,249,029-16 K. Összesen: 68,978,346-32 K. Előlegek értékpapírokra olyó-számban 29,645,491-71 K. Lomtár-előlegek és report bel- és külföldön 2,254,925-92 K. Jelzálog-kölcsönök záloglevelekben 159,173,308-30 K. Községi kölcsönök kötvényekben 173,091,019-03 K. Köcsönök készpénzben ingatlanokra 4,364,132-23 K. Hátralevő jelzálog-kölcsön törlesztési részletek 1,594,834-42 K. A záloglevelek biztosítási alapja (melléklet szerint) 9,147,767-00 K. A községi kötvények biztosítási alapja (melléklet szerint) 8,831,287-50 K. Sa át záloglevél- és kötvény-tárca: 183,200 K. 4 1/2%-os községi kötvény 10% jutalék a 10. - K. = 183,200 K. 702,000 K. 4%-os 8 1/2% kötv. 5% jutalék a 96. - K. = 674,495 K. 293,200 K. Összesen 1,129,000 K., 4%-os arany közs. kötvény 2% jutal. a 96. - K. = 281,472. - K. 58,500 K. 3 1/2%-os községi kötvény a 92. - K. = 51,233-20 K. 1,140,391-20 K. Ingatlanok: Imezett ház 650,000 - K. Végrehajtás utján átvett ingatlanok 25,739-59 K. 654,738-89 K. Értékpapír-tárca (melléklet szerint) 25,780,801-25 K. Befizetéseik szindikátusokba 1,474,271-17 K. Nyugdíjalap 2,245,747-69 K. A hivatalnokok betegségi díj alapjának értékpapírjai 5,400-00 K. Különböző alapítványok értékpapírjai 74,600 - K. Befizetéseket betéti társaságainak (Commanditék) 2,632,137-50 K. Adcsok: fedezet al'ap 15 703,550-51 K., bankári követelések bel- és külföldön és különféle adósk 23,915,185-19 K., = 40,618,775-70 K. A központ és fiókintézetek lellára teljesen leírva összesen 586,761,211-17 K.

Teljes. Részvények: (beszámitva a záloglevelek és községi kötvények biztosítási alapját képező 17,979,147-50 koronát) 30,000,000 - K. Törlesztékalapok: rendszeres tartalékalap 12,000,000 - K., rendkívüli tartalékalap 15,200,000 - K., = 27,200,000 - K. A hivatalnokok és szolgák nyugdíjalapja 2,234,164-87 K. A hivatalnokok és szolgák betegségi díj-alapja 10,939-40 K. Különböző alapítványok 74,600 - K. Záloglevelek: kisorsolándók: 4 1/2%-os 58,727,690 - K., 4%-os 104,813,400 K., = 163,541,090 - K., kisorsoltak: 1904. február 1-én esedékes 7,478,400 - K., már esedékesek 2,269,030 K., = 9,747,430 - K., 173,288,430 - K. Községi kötv. kisorsolándók: 4 1/2%-os 10% díjjal 58,594,430 K. 4 1/2%-os díj nélküli 10,200,700. - K., 4%-os 5% díj-alap 68,883,200. - K., 4%-os 2%-os díjjal arányban 14,674,600. - K., 4%-os díj nélküli 6,476,600. - K., = 88,234,800 is. a 95 2/6 K. 14,300,562-01 K. = 173,150,062-01 K. kisorsoltak: 1904. április 1-én esedékes 1,673,195-64 K., már esedékes 1,147,868. - K., = 2,821,063-64 K., 175,971,155-65 K. = 349,129,525-65 K. Betétek: Pénztári jegyekre, takarékpénztári könyvekre és cseké-számlákra 123,461,570-48 K., a m. kir. pénzügyminiszterum, megvék és községek követei 5,678,365-24 K. Különböző hitelezők 23,912,668-84 K. = 153,052,605-56 K. A hitelrészlek követelése 169,337-47 K. Fel nem vett osztalékok és címet-szelvények 266,437-72 K. Előre fizetett jelzálog-kölcsön törlesztési részletek 399,071-97 K. Függetl. kamatok egyenlege 4,839,892-04 K. Amenő tételek 7,942,759-43 K. Nyereség-egyenleg 6,482,027-09 K. Összesen 586,761,211-17 K.

A nyereség- és vesztés-státus adatai. Teltek: Az ügyvezető igazgatóság, a hivatalnokok és szolgák fizetése 995,234-81 K. Költségek és adók 759,430-88 K. Leírások különféle hitelezésekből 69,043-28 K. Az 1903. évi nyereség 5,793,045-45 K., ehhez az 1902. évi nyereség-áthozat 6,951-63 K., = 6,642,027-08 K. *Nyereségek:* Nyereség-áthozat az 1902-ik évből 688,981-63 K. Tiszta kamatjövdelem 8,904,698-71 K.

A banképület jövedelme 43,804-98 K. Nyereség a jelzálog-üzletről: illetékek és nyereség eladott címletekből 1,130,826-15 K. Különböző jutalékok 927,660-73 K. Nyereség külföldi váltókon és pénzemeken, a váltótárca kamataival együtt 353,395-98 K. Nyereség értékpapírokon és szindikátusokon 722,845-97 K. Különböző nyereségek 40,510-20 K. Váltóüzletünk, fiókjaink és kommanditek nyeresége: A bejelentett tőke kamatainak és kezelési költségek levonása után 494,804-76 K.

Nehány nap előtt közzöltük a mérleg főbb adatait, valamint a szárszámok eredményét és az igazgatóságnak a nyereség felosztására vonatkozó javaslatát.

Mielőtt a mérleg adatait megbeszélés tárgyává tennők, a rendelkezésre bocsátott igen érdekes *forgalmi adatokat* említjük meg, melyek a következők:

	1902.	1903.
Összforgalom	9529	10,800
Pénztári forgalom	8321	4236
Be üztület	1932	1817
Devisa-üzlet	1425	1600
Leszámitolás	201	242
Fiókok forgalma	750	835
Váltóüzlet	166	155

Ez összehasonlításból kitűnik, hogy a bank üzleti forgalma minden egyes üzletágban teljesen élénkült és emelkedett s ezzel bizonyítékát szolgáltatja, hogy az utolsó évek erős pangásának helyébe az emelkedő forgalom és üzletkedv lépett. Csakis a betétüzlet forgalma tüntet fel csökkenést, aminek magyarázatára meg visszatérünk.

A bank az elmúlt esztendőben is fenntartotta, régi tradícióhoz híven, nagyfokú *mobilitást* mely abban talált kifejezést, hogy a bank *készpénzkészletei, váltóelőjárja értékpapírjai, értékpapírokra adott előlejei, valamint lombard-, report- és egyéb rövid lejratu, mindenkor pénzre tehető követeléseitől 22 millió korona azonnal realizálható vagyonbetelekkől rendelkezik, szemben a betétek és különféle hitelezők követeléseivel, melyek összesen 176 millió korona összeget értek el.*

A bank által kezelt idegen betétek és követelések 158 millió K. összegre a múlt évi 165-1 millió koronával szemben némi visszaesést mutat, mely arra vezendő vissza, hogy a bank, számolva a tartós pénze helyezésébe nehezebbekkel, a betétkamatláb leszállítását fogantatotta. ami viszont csökkentette ugyan a betétüzlet forgalmát, de közvetve az az üdvös eredményt idézte elő, hogy a kifizetett betétek nagyrésze állampapírok és más hazai értékpapírok vásárlására fordultatott.

A *lombard-előlegek és reportok* a bank 52-3 millió koronát helyezt el, míg a *váltótárca* 65-3 millió koronáról 68-9 millió koronára emelkedett.

A *jelzálog- és községi kölcsönök* igen öröndetes fellendülést mutat. Lebonyltatott *új jelzálogkölcsön-ügylet* 29 6 millió, *községi kölcsönügylet* pedig 12-2 millió korona, minok tolytan a *jelzálogkölcsönök állaga* 16 millió koronával 189 millió koronára, a *községi kölcsönök állaga* 9 millió koronával 173 millió koronára emelkedett. Ezzel szemben a forgalomban levő záloglevelek és községi kötvények 336-7 millió koronát értek el, vagyis a múlt évvel szemben 27 millió korona emelkedést mutatnak. A *címleteadás* rendkívül nagy mérvet öltött, *eladott záloglevél és községi kötvény 75-8 millió*, mely összegben bennfoglalatik 25 millió koronára 4 1/2%-os záloglevél és 10 millió korona 4 1/2%-os községi kötvény alacsonyabb kamatozásu címlete való konverziója is. Idén először szerepel a forgalomban lévő címletek között az *ujjonnan frankban kibocsátott 3 1/2%-os községi kötvény*, mely a pársi piacon vezette: et be és amelyből eddig 15 millió korona lett elhelyezve. Érdekes annak konstataása, hogy ez igen jelentékeny forgalom mellett a bank tárca ában alig 1 milliárd nagyobb összegű saját címetet mutat ki.

A bank *értékpapír-tárcája* csekély változása mellett említett érdemet a *biztosítási alapoknak* a címletek forgalmához képest beállott arányos emelkedése.

A bank *nyereség- és vesztés-státuslaja* 1902-vel szemben a következőket mutatja ki:

Bevétel:	1902.	1903.	±
Kamatok	3,760,000	3,905,000	+ 145,000
Jelzálogüzletről	1,117,000	1,131,000	+ 14,000
Jutalékokon	923,000	928,000	+ 5,000
Devisákon	440,000	354,000	- 86,000
Értékpapír- és syndikátusokból	682,000	722,000	+ 30,000
Különböző nyereségekből	142,000	41,000	- 101,000
Váltóüzletek, fiókok és kommanditek	490,000	495,000	+ 5,000

Ezek szerint az 1903. évből elért nyereség figyelembe véve a kiadások csökkentésén is 115,000 - koronával volt nagyobb mint 1902-ben.

A bank által kezelt tőkék összessége 586 millió koronára rug.

Az Osztrák-Magyar Bank közlésezi, hogy minden részvénye után az 1903-iki második felévre (49-ik osztalékfelvétel) osztalék fejében 32 korona 20 fillér jár, mely folyó évi február 4-étől fogva az osztrák-magyar bank bécsi és budapesti főintézeténél, valamint minden fiókjánál kifizetetik. Bécs, 1904. február hó 3-án.

A textilgyártmányok áremelkedése. A *Füvészi Kereskedők Egyesülete* ma *Mössner József* elnöklete alatt ülést tartott, amelyen a textilgyártmányokban való áremelkedések osait vitatták meg. A kérdés előadója, *Kunz József* az áremelkedés legtöbb okát a pamut árának évek óta emelkedésben látta. Ennek a közgazdasági jelentőségét gondos tanulmányra valló elő-

adásban fejtette ki. A nagy tetszéssel fogadott előadás nyomán élénk eszmecsere indult meg, amelyben *Sigmund Gusztáv*, *Bézei D. Sándor*, *Frisch Ignác*, *Freisach Zsigmond*, *Jónás Gyula*, *Ernyei Lajos*, *Leichtner Benő* és mások vettek részt.

A budapesti állatvásárnapok áthelyezése. A budapesti Kereskedelmi és Iparkamara hivatalos közlése szerint, az 1904. évben kivételösen a következő napokon lesznek a állatvásárok:

A március 26-ikére eső heti borjuvásár — március 26-án; az április 4-ére eső heti birkavásár — április 5-én; az április 11-ére eső heti birkavásár — április 12-én; a május 12-ére eső heti nagy marhavásár — május 11-én; a május 23-ára eső heti birkavásár — május 24-én; a június 2-ára eső heti nagy marhavásár — június 1-én; az augusztus 15-ére eső heti birkavásár — augusztus 16-án; a szeptember 8-ára eső heti nagy marhavásár — szeptember 7-én; a szeptember 19-ére eső heti birkavásár — szeptember 20-án; a november 1-ére eső heti borjuvásár — november 2-án; a december 8-ára eső heti nagy marhavásár — december 7-én; a december 26-ára eső heti birkavásár pedig — december 27-én.

Kartellek és trustok. A kartellek és trustokról tartott a Magyar Közgazdasági Társaság mai ülésén előlvasást dr. *Archögy Richard*. Az ülésen *Haldás Sándor* miniszteri tanács elnököt. A felolvasó tudományos alapon végigkísérte a kartellek és trustok alakulásának fejlődését. A közönség figyelmes érdeklődéssel hallgatta végig az érdekes tanulmányt.

A bécs-pszonyi villamos vasut rövid időn belül való létesítése érdekében ma küldöttség jart dr. *Koerber* osztrák miniszterelnököt, aki a küldöttséget biztosította hogy jogos kívánásait teljes méltánylással fogja részesíteni.

Gyakorlati baromfi-tenyésztés. Ilyen címmel *Parthay Géza*, az *Országos Baromfi-tenyésztési Egyesület* igazgatója könyvet irt, amely tüzetesen toglakozik a hasznosítjuk, pulykagyöngygyök, kacsa és lud tenyésztési módszereivel. Hetvenhárom csinos illusztrációval a hasznos közgazdasági művet, amely három koronáért kapható a *Szárnyasaink* kiadóháza általán (Rottenbiller-utca 30.)

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásárról a városi pénztár-részvény-társaság tudósítja.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökör 1141 darab, magyar tehén 503 darab, szerbiai ökör 465 darab, szerbiai tehén 16 darab, növendékmárha 13 drb, bivaly 44 drb, bika 108 darab, összesen 2290 drb és — darab a hét tojajamán a vesztégyvásáron. — Gazdasági marhák: Igás- és hizlalnivaló ökör — darab, fejőstehén 203 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zartáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 68. - K-től 72. - K-ig, kivételesen — K-ig, 100 kilónként 61 súlyban, középminőségű 60. - K-től 66. - K-ig, silányabb minőségű 54. - K-től 56. - K-ig, Magyar parasztmarha jobb minőségű 58 K-től 64. - K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 50 K-től 56 K-ig. Tarka hizott ökör, legjobb minőségű 63. - K-től 76. - K-ig, kivételesen — K-ig, középminőségű 62 K-től 66. - K-ig, silányabb minőségű 54 K-től 60 K-ig. Szerb és boszniai ökör legjobb minőségű 54 K-től 67. - K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 48. - K-től 52. - K-ig. Bika jobb minőségű 62 K-től 74. - K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 48. - K-től 52. - K-ig. Bivaly 40 K-től 48. - K-ig, kivételesen — K-ig. Magyar tehén 44. - K-től 60. - K-ig, kivételesen — K-ig. Tarka tehén 46. - K-től 68. - K-ig, kivételesen — K-ig. Mind 100 kilónként élő súlyban. Gazdasági marhákért: Igás ökör elsőrendű — K-től — K-ig, kilogrammonként, kivételesen — koronától — K-ig páronként középminőségű — K-től — K-ig 100 kilónként — K-t — K-ig páronként, silányabb minőség — K-től — K-ig 100 kilónként, — K-től — K-ig páronként. Hizalni való ökör, fehér 100 kg-kint — K-től — K-ig. Fejőstehén, keresztzett, szines 140 K-től 360 K-ig darabonként, bonyhádi faj 280 K-től 440 K-ig darabonként, kivételesen — K-től — K-ig. Igás bivaly — K-től — K-ig páronként. Vágómarhából a felhajtás mintegy 250 darabbal kisebb volt a multhetén s mivel a multheti ársökkenés miatt több idegen vevő vett részt a bevásárlásban, az árak 2 koronával, szerb marhánál 3 koronával métermázsánként emelkedtek. Az ilyen csekély felhajtás a jelen időkzokban a szükségletet nem fedezheti. A fejőstehén-üzlet élénk volt.

Borjuvásár. 1904. évi február hó 4-én. (A budapesti marhavásárról a városi pénztár-részvény-társaságtól.) Felhajtás. Belitőli élő borju 330 drb, leitő borju 1 db, bécsi borju — db, — db, növendékmárha 13 darab, bárány élő — darab, leitő bárány 815 darab, — Árjegyzések. — Belitőli élő borju I. rendű 92-98 l-ig, kivételesen 100 l. II. rendű élő borjúkért 80-80 l-ig, 1 kilónként, leitő borju I. r. — l-ig, II. r. — l-től — l-ig, kivétel. I. kilónként, levonás nélkül. Rugott borjúkért 48-54 l-ig. Növendékmárha 43 l-től 68 l-ig, I. r. — l-ig, középminőségű — l-ig, alarendelt — l-ig, I. k.-kint, Bárány élő — k., leitő bárány 10.-18.50 K, kivételesen ár — k-ig páronként. — Irányzat élénk volt az árak változtatások maradtak.

Sertéskonsumvásár. (A székesfehérvári sertés-vásár és közvágóhid intézőisége.) Február 4-én. Felhajtás: Zsírsertés, ugyintm 0reg I. rendű 350 kilogrammon felül — darab, II. rendű 280-350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehez 300 kilogrammon felül — darab, közép 220-300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Hussertés ugyintm: nehez 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250-300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen —

